יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT
פרייז 15 גראשען
היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 245 | Łódź, Czwartek, 26 października 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, ו' מרחשון תרצ"ד | № 245

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

סארא-פראנצויזישער פרעמיער

אויסערן-מיניסטער וועט זיין דער ביז-איצטיגער פרעמיער דאלאדיע

פאריז, 25 (ספ. טעל.)
די גרעסטע שאנסען צו בעקומען די מיסיע צו שאפען די נייע פראנצויזישע רעגירונג, האט דער איצטיגער פלאט-מיניסטער סארא, וועלכער געהער צו די ראדיקאל-סאציאליסטען.

„עקא דע פארי" שרייבט, אז דער איינציגער אויסוועג איז פון אן עקזולאזיע דעם פארלאמענט און ענדערען די קאנסטיטוציע.

פאריז, 25 (ספ. טעל.)
די שפאלטונג אין דער סאציאליסטישער פארטיי זעהט אויס צו זיין אומפערמיידליך. ס'איז אהן ספק, אז 30 דעפוטאטען, וועלכע האבען געשטימט פאר דער רעגירונג, וועלען בעשולדיגט ווערען אין פעהלען פון דיסציפלין און וועלען װאהרשיינליך אויסגעשלאסען ווערען פון דער פארטיי. אויך די 8 דעפוטאטען, וועלכע האבען זיך אפגעהאלטען פון שטימען, דראהט אויסגעשלאסען צו ווערען.

פאריז, 25 (ספ. טעל.)
דער רעפובליק-פרעזידענט לעברון האט איבערגעגעבען די מיסיע צו שאפען די נייע רעגירונג דעם סענאטאר סארא, וועלכער וועט וואהרשיינליך אויך איבערנעהמען די טעקע פון אינערן מיניסטעריום, אויסערן-מיניסטער וועט זיין דאלאדיע, פינאנץ-מיניסטער באנע.

שטאנד-געריכט אין לעמבערג

נעגען א אוקראינישען טעראריסט

לעמבערג, 25 (טעלעפאניש).
היינט האט זיך אנגעהויבען דער שטאנד-געריכט געגען א געוויסען מערא, מיטגליד פון דער געהיימער אוקראינישער מיליטער-ארגאניזאציע, וועלכער האט מיט 2 וואכען צוריק דערהרג'עט א באאמטען פון אויספארשונגס-אמט. מערא האט זיך מודה געווען אין זיין שולד. דער פראצעס דויערט.

ארעסטירט אן ענגלישען זשורנאליסט אין מינכען

לאנדאן, 25 (ספ. טעל.)
„דיילי טעלעגראף" און אנדערע לאנדאנער צייטונגען מעלדען וועגען אן ארעסט פון א יונגען ענגלישען זשורנאליסט אין מינכען, א געוויסע

באנטער. באנטער איז קארעספאנדענט פון „דיילי טעלעגראף". ער איז איינגעזעצט געווארען אין טורמע און ביז איצט איז נאך אפילו צו איהם נישט צוגעלאזען געווארען דער ענגלישער גענעראל-קאנסול. אין פאריס וואונדערט מען זיך, וואס מען האט דורכגעפיהרט א רעוויזיע און קאנפיסקירט פערשידענע פאפירען.

די סיבה פון ארעסט זאל זיין באנטער'ס בעריכט וועגען דער מאניפעסטאציע פון די שטורם-טרופען אין קילהיים מיט'ן אנטייל פון היטלער'ן.

דער רושם אין פראנקרייך און ענגלאנד

נאך היטלערס שארפע רעדע געגען ווערסאלער טראקטאט

לאנדאן, 25 (ספ. טעל.)
די היינטיגע לאנדאנער פרעסע ווידמעט זעהר פיל ארט דער נעכטיגער רעדע פון היטלער'ן, בעטאנענדיג ספעציעל די שטעלע פון דער רעדע, וועלכע זענען נוגע די ענטוואפענונג און די בעציהונגען מיט ענגלאנד.

„טיימס" שרייבט, אז דער טאן פון היטלער'ס לעצטע רעדע איז פיל שארפער און קאטעגארישער ווי פריהער, וועלכען דער קאנצלער האט בענוצט זייט ער האט איבערגענומען די מאכט. דער ארויסטריט פון קאנצלער היטלער פון דער מאכט זיינע אמאליגע אפאזיציאנעלע רעדעס. די רעדע קען בעטראכט ווערען אלס דראהונג, וואס איז געווארפען געווארען אין אייראפע, אויב די דייטשען, היסט עס, וועלען נישט גלייכבערעכטיגט ווערען, קען מען נישט ערווארטען פון איהר, אז דער ווערסאלער טראקטאט זאל אנערקענט ווערען.

אויך דער „דיילי טעלעגראף" ווייזט אן אויפן שארפען טאן פון היטלער'ס רעדע.

„מארנינג פאסט" בעטאנט, אז היטלער האט זיך מיט גרינגשעצונג אויסגעדריקט וועגען פראנקרייך און ענגלאנד.

„דיילי מייל" בעטאנט, אז היטלער האט נאך בעת זיין גאנצער קאריערע נישט געהאט אזא גרויסען ערפאלג, ווי בעת זיין נעכטיגער רעדע.

פאריז, 25 (ספ. טעל.)
„עקא דע פארי" שרייבט, אז היטלער האט נעכטען נישט גערעדט ווי א מלוכה-מאן, וועלכער איז פעראנטווארטליך פארן גורל פון דער מלוכה, נאר ווי א פארטיי-טוער.

גפיהרט א רעוויזיע און קאנפיסקירט פערשידענע פאפירען.

יודיש
טעאטער
פילהארמאניע
ארט. ליטונג: ד. זיירערמאן
ראדיא
אין
טעאטער
לייזנט זיין
— 5 —

ענגליש-אמעריקאנישע אונטערהאנדלונגען

וועגען מלחמה-חובות זענען איבערגעריסען געווארען

לאנדאן, 25 (ספ. טעל.)
„דיילי העראלד" מעלדעט, אז די ענגליש-אמעריקאנישע אונטערהאנדלונגען וועגען די מלחמה-חובות זענען ענטגילטיג איבערגעריסען געווארען.

דעם 15 דעצעמבער דארף ענגלאנד ווידער בעצאהלען א ראטע פון אמעריקאנישען מלחמה חוב, ענגלאנד וועט בעצאהלען נאר א טייל פון חוב.

דערשטיקט די סיאמער רעוואלוציע

לאנדאן, 25 (ספ. טעל.)
פון באנגקאק מעלדעט מען, אז די רעוואלוציע אין סיאם איז פולשטענדיג דערשטיקט געווארען, דער הויפט-אנפיהרער פון די אויפשטענדיגע סידהי סאנגגראנא איז דערשאסען געווארען.

געשטארבען א יודישער געלערטער און פארשער

קעניגסבערג, 25 (יט"א טעלעגראפיש)
דא איז געשטארבען דער בעקאנטער יודישער געלערטער און פארשער פעליקס פערלעס. דער פערשטארבענער איז געווען פראפעסאר פון דער ירושלים'ער אוניווערזיטעט.

„גראף צעפעלין" אין דער לופט

קען נישט לאנדען צוליב א שטורם

ניו-יארק, 25 (ספ. טעל.)
די דייטשע לופט-שיף „גראף צעפעלין", וועלכע איז נעכטען געקומען צו פליהען קיין אמעריקא, איז א גאנצע נאכט ארומגעפליגען איבערן אקעאן, נישט קענענדיג זיך אראפלאזען אויף דער ערד, צוליב דעם שטארקען שטורם-ווינד.

אויפ'ן ארט פון דער שרעקליכער באהן-קאטאסטראפע

30 טויטע און 32 פערוואונדעטע

פאריז, 25 (ספ. טעל.)
מיר האבען שוין מיטגעטיילט וועגען דער גרויסער באהן-קאטאסטראפע אויף דער ליניע שערבורג — פאריז, ביז איצט האט מען פון אונטער חורבות ארויסגענומען 30 טויטע, 6 שווער פערוואונדעטע און 26 לייכטער פערוואונדעטע.

היינט וועט מען ווייטער ארבייטען ארויסצונעהמען די ווייטערדיגע טויטע, וועלכע געפינען זיך אונטער די חורבות.

„לינת הצדק"
לאדז, ציגעל-גאס 17
דער פיזיקאליש טעראפישער קאבינעט
איז טעטיג טעגליך פון 11—1 און פון 4—6 אווענד און געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון א דאקטאר-ספעציאליסט, קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, סאלוקס, עלעקטרישע בעדער. ערמעסיגטע פרייזען.
6720

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8—1 מיטאג און פון 6—9 אווענט, זונטאג פון 10—1 מיטאג.
אלע ארט אנאליזען.
פאר ארבייטסלאזע לעמשניצע-פרייזן

פאר
גאלד, בריליאנטען
און לאמבארד-קוויטען
צאהלט די העכסטע פרייזען
אליזאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

ווי כטיג פאר דער לאדזער בעפעלקערונג
דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז ס'איז ערעפענט געווארען דאס
אמבולאטאריום
ביים פעראיין „עזרת עניים"
נאדלודקא 8, טעל. 153-99
וואו ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ'ן ארט פון 9 פריה ביז 7 אוו. שיקט ארויס דאקטוירים - ספעציאליסטען מיט וויזיטען אהיים
ווי אויך דענטיסטישע הילף
נעהמט אויך אן געבורטען און אלע ארט אנאליזען. מינימאלע אפצאהלונגען. די פערוואלטונג.

די בעסטע און שמאקהאפטסטע
מיטאגען
ווי אויך אווענדברויטען
איז נאר אין
באר אפאטאווסקי
4 פאלודניאווא 4.

שייטלען
צו בעקומען
קערש,
סכווראווא 15

אכטונג! חודש'דיגע הנחה-בילעטען
אויף די טראמוואיען צום פרייז פון 21 זל.
קאן מען בעקומען שוין פון 25-טען אז יעדען חודש אין דער רייזע-ביורא Wagons-Lits-Cook. פיעטריקאווער 64.

גרעסטער אויסוואהל ביי
Szczęśliwy
— פון —
מענער-רעשטען
אויף אנציגער און פאלטענס, בילעצער, טאמאשאווער א. א. פון די בעסטע קוואליטעטען מאדערנסטע מוסטערן, צו די ביליגסטע פרייזען.
יעדער קויפער בעקומט ראבאט.
קומט און איבערצייגט אייך!
5 נאוואמיעסקא 5
ביי R. Szczęśliwy
פראנט 2-טער שטאק
געדענקט דעם אדרעס.

א בשורה טובה
פאר אלע
שטאמלער
(JĄKANIE)
און וועלכע ליידען פון אלערארט רעדענס-פעלערן קענען אין א קורצער צייט מיט'ן גרעסטען ערפאלג אויסגעהיילט ווערען אין דעם איינציגען ספעציעלען הייל-אנשטאלט פאר שטאמלעריי און רעדענס-פעלערן — מענער, פרויען און שול-קינדער אין אלע שפראכען
Zakład dla Jąkających się
Łódź, Wólczańska 10, m. 17, (front, parter)
tel. 221-77
אויפנעמונג פון 10—1 און 3—7.
לאדז, וואלטשאנסקא 10, וו. 17 (פראנט, פארטער)

אפגעשטעלט די לימודים
אין ווארשאווער אוניווערזיטעט
צוליב די בלוטיגע געשלעגן צווישן די סטודענטן

ווארשא, 25 (טעלעפאניש)

דער רעקטאר פון ווארשעווער אוניווער־זיטעט האט אפגעשטעלט די לימודים אויף אלע פאקולטעטן צוליב די בלוטיגע געשלעגן צווי־שן די סטודענטן, דער טערמין ווען די למודים וועלן זיך צוריק אנהויבן איז נישט פעסטגע־שטעלט געווארן.

ווייטערדיגע סטודענטישע געשלעגן
אין ווארשאווער אוניווערזיטעט

ווארשא, 25 (טעלעפאניש)

אויפ׳ן יורידישען פאקולטעט ביים אוניווער־זיטעט האבען זיך די אומרוהען היינט ווידער אי בערגעחזרט און אנגענומען נאך שארפערע פארמען. ווי בעקאנט קומען די געשלעגן פאר צווישען די ענדעקישע סטודענטען און דעם „לעגיאן מלאדיך”, איין סטודענט יוזעף שעק איז אזוי שווער פער־וואונדעט געווארען, אז מ׳האט איהם געמוזט אפ־פיהרען אין שפיטאל.

די סעסיע פון סיים וועט צונויפגערופען ווערען
און גלייך אפגעלעגט ווערען אויף א חודש צייט

ווארשא, 25 (טעלעפאניש פון אונזער קאָ־רעספאנדענט) די בודזשעט־סעסיע פון סיים וועט צונויפגערופען ווערען סוף פון היינטיגען חודש. צוליב דעם אבער, וואס די סעסיע זעהט נישט פאר קיין צו גרויסע ארבייטען, וועט די סעסיע וואהר־שיינליך אפגעלעגט ווערען אויף 30 טעג, אזוי אז די אייגענטליכע ארבייט פון סיים וועט זיך אנהויבען ערשט אין נאוועמבער און וועט דויערען ביז׳ן 20. דעצעמבער, ווען דער סיים וועט זיך צופאהרען אויף יום־טוב־פעריען.

אונטערהאנדלונגען צווישען פוילען און סאוויעטען
וועגען שאפען לופט־ליניעס צווישען פוילען און רוסלאנד

רינגע, 25 (ספ. טעל.)

היינט האבען זיך אין מאסקווע אנגעהויבען פויליש־סאוויעטישע אונטערהאנדלונגען וועגען שלי־סען א לופט־קאנווענץ און שאפען א לופט־ליניע ווארשא—מאסקווע. די לופט־ליניע זאל אנהויבען איהר טעטיגקייט שוין אין קומענדיגען יאהר. דער וועג זאל דויערען 5 שעה. ס׳זאל אויך ארומגע־רעדט ווערען די פראגע וועגען א לופט־ליניע לעמבערג—קיעוו—כארקאוו און לעמבערג—אדעס.

Brak TELEFONU UTRUDNIA CI ŻYCIE PRYWATNE i HANDLOWE

שוועדישער קרוינפרינץ אין הילף־קאמיטעט
פאר די פליטים פון דייטשלאנד

שטאקהאלם, 25 (יט״א טעלעגראפיש).

דא האט זיך געגרינדעט א הילף־קאמיטעט פאר די פליטים פון דייטשלאנד, אין קאמיטעט איז אויך אריין דער שוועדישער קרוינפרינץ און די בע־ריהמטע שרייבערין סעלמא לאגערלעף.

„באנק פאלסקי” האט פערקלע־נערט דעם דיסקאנטא־פראצענט

ווארשא, 25 (ספ. טעל.)

אויף אנ׳אויסערגעוועהנליכער זיצונג פון ראט פון דער באנק־פאלסקי איז צוליב דעם פער־בעסערען זיך פון דער וואלוטע־סיטואציע און פער־קלענערען זיך פון וועקסעל־פארטפעל, בעשלאסען געווארען צו פערקלענערען דעם דיסקאנטא־פרא־צענט פון 6 פראצענט אויף 5 פראצענט, דער פראצענט פאר משכנות־הלואות איז אויך פער־קלענערט געווארען פון 7 פראצענט אויף 6 א האלב פראצענט.

אנפאל אויף א פאסט־וואגען
צוגערויבט 3000 זלאטים

קיעלץ, 25 (טעלעפאניש)

נעכטען אין אווענד איז אויסגעפיהרט גע־ווארען א דרייסטער באנדיטען־אנפאל אויף א פאסט אמבולאנס, וועלכער איז געפאהרען אויפ׳ן שאסיי צווישען זדזיל און מיטניוב, סוכעדניאווער גמינע, די באנדיטען האבען טעראריזירט די בעאמטע מיט רעוואלווערן, אויסגעשפאנט די פערד און זיי געלאזען אין וואלד אריין, די באנדיטען האבען צוגערויבט 3000 זלאטים, די באנדיטען זיינען אנטלאפען.

די אונערהערטע אנטי־יודישע דראהונגען
פון א בערלינער נאציאנאל־סאציאליסטישער צייטשריפט
די דייטשע יודען וועט מען אויסליפערן די באמבען־אטאקען פון פיינדליכע עראפלאנען

פראג. (יט״א) עס מעהרען זיך די סימנים, אז געוויסע איינפלוסרייכע נאציאנאל־סאציאליסטי־שע קרייזען ווילען דייטשלאנד׳ס ארויסטריט פון פעלקערבונד פערוואנדלען אין א אויסגאנגס־פונקט פאר א נייער כוואליע פון רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד און געפעהרליכסטער יודען־העצע. אויך אין דער אפיציעלער נאציאנאל־סאציאליסטי־שער פרעסע ווערען געמאכט אנדייטונגען, דאס עס איז די שולד פון וועלט־יודענטום, אז דייטש־לאנד האט געמוזט פערלאזען דעם פעלקערבונד און די ענטוואפנונגס־קאנפערענץ. די קלענערע אבער נישט־ווייניגער פערשפרייטע היטלעריסטישע פראווינץ־פרעסע רעדט שוין גאנץ קלארע דבורים. אין לעצטען נומער (נומ. 43) פון פערשפרייטען בערלינער וואכענבלאט „פרידעריקוס” איז ערשי־נען אנ׳ארטיקעל פון איינפלוסרייכען נאציאנאל־סאציאליסטישען פיהרער פ. צ. האלץ, וואס שיינט צו דינען אלס אונצווייידייטיגער סיגנאל פאר נייע יודען־פערפאלגונגען.

דער ארטיקעל אונטער׳ן ריזען־קעפעל „היט דיך, יודא!” איז געדרוקט מיט פעטען שריפט און איז פול מיט די נידערטרעכטיגסטע רכילות און געפעהרליכסטע דראהונגען געגען די יודען.

פ. צ. האלץ שרייבט, דאס נאך דער מלחמה פון 1914/1918 איז אויסגעבראכען אנ׳אנדער קאמף. וועלכען די געשיכטע וועט אמאל בעצייכע־נען אלס איינע פון די גרעסטע קאמפען פון אלע צייטען: דער קאמף פון וועלט־יודענטום געגען דייטשלאנד”.

האלץ האלט, אז דייטשלאנד איז נישט גע־נוג ווייט פאראויסגעגאנגען אין איהר פערטיידי־גונגס־קאמף געגען דעם יודענטום. דייטשלאנד האט געגצליך פערניכטעט דעם קאמוניזם, דאס יודענטום איז אבער געבליבען ביים לעבען.

האלץ פערווארפט זיך, נאטירליך, נישט איינ־מאל אויף די שענדליכע רכילות פון די אזוי־גערופענע „פראטאקאלען פון די חכמי ציון” און פאדערט אויף צו פערניכטען אהן שוינונג די יו־דען אלס פיינד פון דייטשלאנד.

שטענדיג איז אזוי געווען — שרייבט האלץ — אז ווען א גאנצער שבט, א גאנצע הארדע איז אנערקענט געווארען אלס שעדליך און רייף צו זייטיגס צו ווערען, איז דער ריייניגונגס־קאמף גע־ווען געווענדעט געגען אלע.

שפריצענדיג מיט גאל און גיפט שרייבט האלץ, אז ווי נאר די דייטשע יודען האבען דער־זעהן, אז זייער לעבען דראהט נישט קיין געפאהר, האבען זיי ווידער אנגעהויבען צו האנדלען שווינ־דלען און וואוכערן, זיי וואוינען אין זייערע פראכ־טיגע ווילעס, געניסען פון גרעסטען לוקסוס, פער־זאמלען זיך פערבארגענערהייד אהן שום קאנטראל, כדי צו ערלעדיגען זייערע רעליגיאזע אנגעלעגענ־הייטען אין די סינאגאגען און שולען, קומען זיך צונויף אין זייערע וואוינונגען און אויף פערזאמלונ־גען. איבערן גאנצען לאנד הויבען זיך אלץ העכער פראטעסט־שטימען, שרייבט האלץ, געגען דער „יודישער אונפערשעמטקייט און חוצפה”. אין העלען איז צ. ב. דער גאנגען אזוי ווייט, אז די היגסטע פאליציי־צענטראלע האט זיך געוועגעט מיט אנ׳עפענטליכער ווארנונג צו די יודען אנזוי־זועהדיג זיי, דאס זיי האבען געגרינדעטע סיבות צו פערהאלטען זיך פיל צוריקגעהאלטענער.

נאך דער הכנעה׳דיגקייט און קריכעדיגקייט אין ערשטען פעריאד פון דער נאציאנאל־סאציאליס־טישער הערשאפט, ווערט ווייטער געזאגט אין דעם ארטיקעל, קאן מען איצט אין די אויגען פון יע־דען דייטשען יוד בעמערקען דעם אויסדרוק פון „נידערטרעכטיגען שפאט”. מען קען לעזען פון די יודישע אויגען די ווערטער: „וואַרט נאר, אייער צייט וועט שוין באלד זיין פערביי, דאן וועט יודא ווידער טריאומפירען”.

אין זיינע ווייטערדיגע אויספיהרונגען פער־פעהלט נישט ס. צ. האלץ, אז ר׳איז בערעכטיגט צו רעדען אין נאמען פון די אויטאריטאטיווע פיה־רער פון איצטיגען דייטשלאנד. מיט פעטען שריפט זענען אפגעדרוקט פאלגענדע דראהונגען:

„עס קען קומען דער טאג, ווען די פערהעצונג פון אנדערע פעלקער געגען דעם לאנד, וואס ווערט געטריבען דורך די יודען, וועט ברענגען אזעלכע פרוכטען, אז מען וועט מוזען אננעהמען געגען די יודען ריקזיכטסלאזע שריט. די גאנצע וועלט פערשטארקט די לופט־בעוואפנונג. דייטשלאנד האט נישט קיין איינריכטונגען, כדי צו פער־טיידיגען די בעפעלקערונג געגען די עראפלאנען באמבעס. ווער וועט האבען פערניכטעט די דיי־טשע רעגירונג — כדי צו געבען בלויז איין ביישפיל, וואס עס איז מעגליך ווען זי וועט צונויפטרייבען די יודען אין די געגענדען בעדראָה־טע דורך אפעראפלאנען־באמבען פונקטען, כדי אויס־גונוצען זיי אלס לופט־שוץ, ווער וועט קענען מאכען דייטשלאנד א פארוואורף, ווען זי וועט די יודען אין דער ענטשפרעכענדער צייט געשלי־סען אין די געטהאס, כדי זיי צו בעשיצען פון פאלקס־כעס. זאלען זיך די יודען היטען. זענען מיר כמעט געוואָרען מיט די קאמוניסטען, וועלען מיר אויך פארטיג ווערען מיט׳ן יודען, אלץ איינס, מיט וועלכע מיטלען דאס וועלט־יודענטום וועט זיך בענוצען געגען דייטשלאנד.

פון די יודען אליין איז עס אפהענגיג, צי וועלען זיי זיין ענדליך איינהאלב און אויסער־האלב דייטשלאנד אנהויבען אויפצופיהרען ווי לאנד־פרעמדע, אדער זיי וועלען זיך ענטשליסען צו פרובען וועה, עס איז שטארקער, דער געגען דער גאנצער וועלט העצער, דער יוד, אדער דער פערטיי־דיגונגס־קאמף פון דער קולטור־וועלט געגען יו־דען־גיפט”.

צוליב דעם דאזיגען אונערהערטען יודען־העצערישען ארטיקעל איז די וואכענבלאט „פרי־דעריקוס” קאנפיסקירט געווארען דורך דער מאכט אין סאאר־געביט.

אלע קומען פרייטאג
זעהען און הערען דעם
„ראדיא = זינגער”
אין „פילהארמאניע”.

ס׳שטעהט זיי נישט אן דער כבוד...
אויסגעשלאסען א רייה אנגעזעהענע מיטגלידער פון בערלינער פרעסע־פערבאנד

בערלין, 25 (ספ. טעל.)

די פערוואלטונג פון בערלינער פרעסע־פער־באנד האט אויסגעשלאסען פון פערבאנד דעם געוו. שעף פון פרעסע־ביורא ביי דער פרייסישער רעגי־רונג גאסלאר, די געוו. רעפוטאטען פון רייכסטאג היבינג און וועפענהיימער, געוו. פרעזידענט פון רייכסטאג לעבע, געוו. רעדאקטאר פון „פארווערטס” שיף א. אנד. אלס מאטיוו פון אויסשליסען די דערמאהנטע מיטגלידער גיט די פערוואלטונג אן, אז זיי האבען בעליידיגט דעם פרעסטיזש דורך דעם, וואס די דערמאהנטע האבען געהערט צו איהם.

ד״ר העלער

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע

8 טראגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אווענט.

זונטאג פון 10–1 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל.

אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזן

פעטיציע פון „כנסת ישראל” וועט נישט בעטראכט ווערען
אויף דער סעסיע פון דער מאנדאט־קאמיסיע
צוליב דער אפוועזענהייט פון דייטשען דעלעגאט

גענף, 25 (י.ט.א. טעלעגראפיש)

היינט האט זיך געעפענט די סעסיע פון דער מאנדאט־קאמיסיע. דער דייטשער דעלעגאט אין דער מאנדאט־קאמיסיע, רופעל איז צו דער סעסיע נישט געקומען צוליב דייטשלאנדס ארויסטריט פון פעלקער־בונד.

היות רופעל איז דער רעפערענט פון דער פעטיציע פון „כנסת ישראל”, וועט די פעטיציע אויף דער סעסיע נישט בעטראכט ווערען.

אויף דער טאג־ארדנונג געפינען זיך אויך איינציגע אראבישע פעטיציעס.

אימפאזאנטע לויה פון רעד. פון „היינט” אברהם גאלדבערג

ווארשא, 25 (טעלעפאניש פון אונזער קאָ־רעספאנדענט) די לויה פון פערשטארבענעם רע־דאקטאר פון „היינט” אברהם גאלדבערג איז גע־ווען אנ׳אימפאזאנטע.

באלד איינדערפריה איז דער טויטער קערפער דורך די מיטארבייטער פון „היינט” און מיט־גלידער פון צענטראל־קאמיטעט פון דער ציו־ניסטישער ארגאניזאציע איבערגעפיהרט געווא־רען פון כלאדנא 17, וואו דער פערשטארבענער האט געוואוינט, אויפ׳ן הויף פון רעדאקציע „היינט”, כלאדנא 8. די גאס איז שוין דעמאלט געווען פול מיט מענשען. אויפ׳ן הויף האט מספיד געווען דער מיטארבייטער פון „היינט” — גאוונזא.

1.15 מינוט האט געריהרט דער גראנדיעזער לויה־צוג. פאראויס זענען געגאנגען די מיטאר־בייטער פון פערלאג „היינט”, „היינטיגע נייעס”, „בדרך”, „אפיניא” און „האנדעלס־וועלט”, דער צ. ק. פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, דעלע־גאציעס פון אלע ציוניסטישע ריכטונגען און פער־איינען, דעלעגאציע פון דער יודישער קהלה, פון די קהלה־בעאמטע, פון דער יודישער פראקציע אין שטאט־ראט, פון פערבאנד פון די יודישע קאאפעראטיוען, רעטונגס־קאמיטעט און א גאנ־צע רייה אנדערע אינסטיטוציעס. דאן זענען גע־קומען פארשטעהער פון די יודישע רעדאקציעס, פון זשורנאליסטען־סינדיקאט, פון יודישען ליטע־ראטען־פעראיין, פון דער לאנדער פרעסע, דעלעגא־ציעס פון דער גאנצער פראווינץ.

נאכ׳ן ארון איז געגאנגען די פערייתומ׳טע פאמיליע און אנ׳אונגעהויערער עולם.

די לויה איז געגאנגען דורך טשעפלא, טוואר־דא, פל. גזשיבאווסקי ביז צום לאקאל פון צ. ק. פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, וואו די לויה האט זיך אפגעשטעלט און אויפן ארון איז ארויפ־געלייגט געווארען די בלוי־ווייסע פאהן פון „התחיה”. דאן איז דער צוג געגאנגען איבער דער גראניטשנא, פל. באנקאווי, טלאמאצקיע ביז צום לאקאל פון ליטעראטען־פעראיין, וואו דער צוג האט זיך אויף עטליכע מינוט אפגעשטעלט און ווייטער געגאנגען דורך ביעלאנסקא, נאלעווקי ביז גענשער בית־עולם, וואו ס׳האט ווידער אפגעווארט א זעהר גרויסער עולם. אויפ׳ן בית־החיים האט קאנטאר קוסעוויצקי געזונגען עטליכע קאפיטלען תהלים און דער ערשטער הספד האט געהאלטען הראב. שאר. דאן האט אין נאמען פון „היינט” מספיד געווען רעד. איינהארן, אין נאמען פון צ.ק. פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע — דעפ. גרינ־בוים, אין נאמען פון פעראיין — קירשענבוים און אין נאמען פון זשורנאליסטען־סינדיקאט — רעד. אלחנן צייטלין.

די רעדאקציע פון „היינט” און די פאמיליע פון פערשטארבענעם האבען בעקומען הונדערטער מיטגעפיהל־דעפעשען.

לאָדז, 26 אָקטאָבער 1933

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז, 26 אָקטאָבער 1933

סאַבאָטאַזש פון אייגענע פּערעטער

וועגן די שטערער פון דער באָיקאָט-אַקציע

אונזערע היימישע פּערעטער, וועלכע קוקען נישט אויפ'ן באָיקאָט און פיהרען ווייטער אריין אין לאַנד מיט א רוהיגען געוויסען און מיט א קיפערנעם שטערן דייטשע סחורות. קאָנען זיין זעהר צופרידען. דער לעצטער ביולעטען פון דייטשען אויסערן-האַנדעל טיילט מיט אין א טאָן פון בערעכטיגטען נצחון: „די אָנגעשטרענגטע בעמיהונגען פון דער דייטשער האַנדעלס-פּאָליטיק און פון דייטשען סוחרטום האָט מען צו פאַרדאַנקען, וואָס דער דייטשער עקספּאָרט איז אין חודש אָקטאָבער געשטיגען בעדייטענד און דער עודף לגבי דעם אימפּאָרט האָט אין דערמאָנטען חודש בעטראָפען 95 מיליאָן מאַרק".

אונזערע פּערעטער קאָנען אלזאָ מיט צופרידענהייט זיך רייבען די הענד. זיי האָבען מיטגעהאָלפען, יעדער לויט זיינע כוחות און לויט זיינע מעגליכקייטען, צום טריומף פון היטלער'ן. עהרליך האָבען זיי מיטגעהאָלפען, לויט זייער בעסטען ווילען, צו דער ווייטערדיגער פאַרפעסטיגונג פון היטלעריסטישען רעזשים.

מיר אָבער, וואָס מיר גיבען זיך אָפּ א רעכענונג וועגען דעם, וואָסער גרויזאַמע געפאַהר עס שטעלט מיט זיך פאַר דער היטלעריזם נישט בלויז פאַר די דייטשע יודען, נאָר פאַר די יודען פון דער גאַנצער וועלט, — מיר רעדען איצט גישט וועגען דעמאָקראַטיע און וועגען שלום, — מיר האָבען געליטען א מפּלה. מען דאַרף זיך דאָס זאָגען גאַנץ קלאָר און אָפען, בעזונדערס ווייל פון דאָזיגען מצב דאַרף מען ציהען בלויז איין קאָנסעקווענץ: דער באָיקאָט פון דייטשע סחורות דאַרף פון איצטיגען מאָמענט אָן געפיהרט ווערען מיט נאָך א גרעסערער שפּאַנונג און דאַרף דערפיהרט ווערען ביז צו די מאַקסימאַלסטע גרעניצען.

די יודישע געזעלשאַפט מוז ענדליך פאַרשטעהן צוויי זאַכען: אַז דער היטלעריזם דראָהט איבער איהר, ווי א שווערד און אַז עס איז פאַראַן בלויז איין ווירקזאַם געווער געגען היטלעריזם: דאָס איז דער באָיקאָט פון דייטשע סחורות. דאָס זעגען, דוכט זיך, נישט קיין שום גרויסע און שווערע פילאָזאָפיעס, וועלכע עס זאָל נישט קאָנען פאַרשטעהן אפילו א הורטאָווניק, וואָס דענקט אויפ'ן סאַמע מאַטעריאַליסטישען אופן. און אויב ער וועט דאָס פאַרשטעהן, וועט ער אפשר זיך געבען אַזוי פיל איידעלע מיה איבערצוטראָגען זיין האַנדעל אויף אַנדערע מערק, אויב פּוילען פּראָדוצירט נישט די געהעריגע סחורה. אַזאַ אָפּפאַר-וויליגקייט קאָן די יודישע געזעלשאַפט פאָדערען אפילו פון איהרע אימפּאָרטערען, אין א צייט פון דער גרעסטער סכנה.

מען דאַרף אונז נישט שלעכט פאַרשטיין. מיר פאַראַלגעמיינערען נישט אונזערע פאָרוואורפען. מיר זענען בעקאַנט מיט פאַלען פון אמת אונגעוועהנליכער אָפּפערוויליגקייט, ביי מענשען, וועלכע האָבען פרייוויליג אַנגעוואוירען די הויפּט-מקורים פון זייערע פערדינסטען, נישט וועלענדיג ווייטער איינהאַלטען דעם קאָנטאַקט מיט דייטשלאַנד. מיר ווייסען אויך, אַז די פּערעטער בילדען וואַהרשיינליך א בעדייטענדע מינדערהייט צווישען כלל פון די יודישע ווירטשאַפטליכע ספערען.

עס גייט וועגען דעם, אַז עס זאָל אויך די דאָזיגע מינדערהייט נישט זיין. דער באָיקאָט פון אַזאַ גרויסער און פון אַזאַ מעכטיגער מלוכה ווי דייטשלאַנד איז לגמרי נישט קיין לייכטע זאַך. ער קאָן זיך איינגעבען בלויז ביי אַן אידעאַל סאָלידאַרישער אָנשטרענגונג פון דער גאַנצער יודישער געזעלשאַפט, פון גאַנצען יודענטום בכלל. אויב עס וועט רעאַליזירט ווערען דער לאָזונג פון באָיקאָט, וואָס איז געוואָרפען געוואָרען דורך דעם צווייטען אינטערנאַציאָנאַל, איז אוודאי גוט. אויב די דעמאָקראַטיע פון דער וועלט וועט צושטעהן ענערגיש צום באָיקאָט פון דייטשע סחורות, וועלען מיר זיין זעהר צופרידען.

אָבער רעכענען קאָנען מיר נאָר אויף אונזערע אייגענע כוחות. פאַרבינדעטע האָבען נאָר דאַן א ווערט, אויב דער געהעריגער פּאַרטנער שטעלט מיט זיך פאַר א שטאַרקע און קאָנסאָלידירטע פּאָזיציע. אַזאַ שטאַרקע און קאָנסאָלידירטע גרופּע וועט דאָס יודענטום נישט זיין אַזוי לאַנג, כל זמן אונזער אַנטיהיטלעריסטישע באָיקאָט-אַקציע וועט סאַבאָטירט ווערען דורך אונזערע אייגענע פּערעטער. עס ליגט אין אייגענעם אינטערעס פון די דאָזיגע בוגדים זיי זאָלען אויפהערען זייער מיאוסע האַנדלונג.

ד"ר וו. בערסעלהאָמער.

פּוילען איז נישט קיין פּריצישער פאָלוואַרק

די ענדעקעס און זייערע יונגע שנעקעס, וואָס ווילן פאַרוואַנדלען פּוילן אין א היטלעריש משוגעים-הויז

אין אַן אַרטיקעל „די הערבסט-העלדען רעדען פון היך" אין „וו. צייט" רייסט דער מחבר, א. צינציניאַטוס אַראָפּ די מאַסקע פון פּוילישען פּאַטריאָטיזם, און אויפגעבלאָזענעם נאַציאָנאַליזם, מיט וועלכער עס פּאַראַדירט אַרום די פּריווילעגירטע ענדעקיש-פּריצישע יוגענד. ער שרייבט:

ס'איז א מיאוס'ע אומפאַרשעהמטקייט, אַן אומפאַרשעהמטקייט, וועלכע ס'בעווייזט שוין זינט לאַנגע יאָהרען די ענדעציע, ווען זי צוזאַמען מיט איהרע יונגע פּופּילקעס האַלטען אין איין דעקלאַמירען וועגען די כּוויזענדער קרבנות, וועלכע זיי האָבען געבראַכט אין קאַמף פאַר דעם אונאָפּהענגיגען פּוילען.

די טראַדיציאָנעלע ענדעקישע פּאָליטיק לגבי די שכנים איז שטענדיג בעשטאַנען אין הכנעה און דרך-ארץ פאַר דעם שטאַרקען; איז דאָס אַמאָל געווען דער צאַר, מיט זיין גאַנצע חברותא אַגענטען, סטופּייקעס און תּלינים — האָט די ענדעציע גרויס דרך-ארץ געהאַט פאַר דעם דאָזיגען רעזשים, וועלכער האָט זיך געשטיצט אויף ברוטאַלער קראַפט און זיך בעמיהט מיט איהם נישט צו קומען אין קיין שום קאָליזיע. די ענדעציע האָט קיינמאָל נישט געגלויבט אין דער שטאַרקער שטרעבונג פון פּוילישען פאָלק צו אונאָפּהענגיגקייט, פאַר איהר איז געווען געגוג א זעמסקי זעלבסט-פאַרוואַלטונג, אָדער אַמהעכסטען אַן „אויטאָנאָמע" קאָנגרעסובקע אונטער דער הערשאַפט פון „סאַמאָדערזשעץ וויסעראָסייסקי".

אַט אַזוי האָט אויסגעזעהן „דער קאַמף" פון דער ענדעציע פאַר דער פּוילישער אונאָפּהענגיגקייט אין דער פאַרגאַנגענהייט. אַט אַזוי האָט זי עס „געבלוטיגט" אויף די שלאַכט-פעלדער לטובת דער גרויסער פּוילישער זאַך.

און אין דער געגענוואַרט? אין די צייטען פון דער פּויליש-באָלשעוויסטישער מלחמה, ווען די אונאָפּהענגיגקייט פון פּוילישען פאָלק האָט זיך ווירקליך שטאַרק א וואַקעל געטון, וואָס האָבען זיי דאַן געטון? דאַן האָבען זיי בעשפּיגען מיט גיפט און גאַל אויף אַלע אמת'ע ריטער פון פּוילישער אונאָפּהענגיגקייט מיט דעם מאַרשאַל פּילסודסקי בראש, דאַן אין יענע שווערע טעג פאַר'ן פּוילישען פאָלק האָבען זיי זיך פאַרנומען מיט נידערטרעכטיגע אינטריגעס, וועלכע האָבען געשטעלט אין א סכנה אַלץ, וואָס עס איז דעראָבערט געוואָרען; דאַן האָבען זיי זיך פאַרבאַריקאַדירט אין „זייער" פּויזען און שוין געוואָלט שלום מאַכען מיט דעם געדאַנק, אַז גאַנץ פּוילען — דאָס איז פּויזען מיט פּאָמערען.

אַט אַזוי האָבען זיי זייער בלוט „פאַרגאָסען" פאַר דער פּוילישער פרייהייט;

און די יונגע „כוואַנקעס" זייערע, וועלכע קומען היינט אָן אין די אוניווערזיטעטען, אָדער האָבען די אוניווערזיטעטען אָקאָרשט געענדיגט האָבען קיינמאָל קיין פּולווער נישט געשמעקט. נישט זייערע ענדעקישע טאַטעס און נישט זיי האָבען געקעמפט פאַר פּוילען. זיי די יונגע שנעקעס, וועלכע רעדען מיט אַזוי פיל פּאַטאָס און אָפּלאָמב וועגען „נאַציאָנאַליזם" און „פאַרגאָסענעם בלוט". האָבען זיך צוגעוואוינט צו זעהען אין דער יונגער פּוילישער מלוכה א פאָלוואַרק, פון וועלכען מען קען ציהען רווחים, א פאַרזיכערונגס-געזעלשאַפט אויף צו בעקומען פּאָסטענס אין די מיניסטעריומס, וואָיעוואָדסטוועס, סטאַראָסטוועס, געריכטס, אַמבאַסאַדעס א. א. וו. אַט דאָס איז זייער אויפפאַסונג פון פּוילען, א פּוילען, וועלכע דאַרף זיי כסדר פּיטשטשען, וועלכע דאַרף זיך מיט זיי טאָג און נאַכט צאַצקען.

זיי האָבען זיך צוגעוואוינט לייכט צו בעקומען די מאַטורעס, נאָך לייכטער אָנצוקומען אין די אוניווערזיטעטען, צו געניסען פון די פאַר זיי צוגעגרייטע סטיפּענדיעס, צו וואוינען אין די ספּעציעלע, פאַר פּרעמרע געלד שעהן און היגיעניש-אויסגעבויטע, הייזער... מיט איין וואָרט, אַלץ פאַר זיי, פאַר די דאָזיגע פּריצישע זינדלעך, וועלכע האָבען נישט געפּאַקט און נישט געמאָזעלט און וועלכע גאָט האָט בעגליקט מיט אַזאַ „פאָלוואַרק", וועלכעס רופט זיך פּוילען.

איז דען א וואונדער, וואָס די דאָזיגע יונגע-לייט האָבען זיך אָנגעהויבען צו בעטראַכטען, ווי עפּעס א פּריווילעגירטע גרופּע, וועלכער עס איז אַלץ דערלויבט? איז דען א וואונדער, וואָס זיי בעציהען זיך מיט שנאה און גרינגשעצונג, שוין נישט רעדענדיג וועגען גישט פּאָליאַקען, וועלכע סאָלידאַריזירען זיך נישט מיט זייער „פאָלוואַרק-פּאַטריאָטיזם"?

יאָ, גערעכט זענען די יונגע אַקאַדעמיקער פון דער „מלאָדזיעזש וושעכפּאָלסקאַ", ווען זיי שרייבען אין זייער אויפרוף, אַז עס הערשט „א כאַאָס פון געדאַנקען, אידעען און בעגריפען". עס דאַרף טאַקע פאָרקומען א רעוויזיע פון די ביז-איצטיגע בעגריפען, מען מוז אויפהערען צו פּיעשטשען די צולאָזענע און חוצפּה'דיגע יונגע-לייט, מען מוז זיי אַרויסשלאָגען פון די קאָפּ דעם געדאַנק, אַז פּוילען איז א פּריצישער פאָלוואַרק, מען מוז מיט א האַרטער און שטרענגער האַנט טאַקע לטובת פּוילען איבעראַנדערשען זייער גאַנצע פּסיכישע קאָנסטרוקציע, זייערע אויפפאַסונגען פון פּאַטריאָטיזם און בירגערליכען חוב.

אַט דאָס איז די רעוויזיע פון בעגריפען, וועלכע מוז דורכגעפיהרט ווערען שטרענג, קאָנסעקווענט און אויסגעהאַלטען, כדי פּוילען זאָל איינהאַלטען איהר פּאָליטישע פּאָזיציע צווישען די קולטורעלע פעלקער און נישט פאַרוואַנדעלט ווערען אין א משוגעים-הויז לויט דעם מוסטער פון דייטשלאַנד.

פּוילען קען נישט און וועט זיך נישט לאָזען אויף דעם וועג פון די היטלער'ס און געבעלס'ס, ווייל זי קען זיך נישט ערלויבען אויף א שפּיל „וואַ באַנק".

אויף אַזאַ שפּיל קען זיך נאָר ערלויבען די ענדעציע מיט איהרע פּופּילקעס — אָבער די ענדעציע דאָס איז נאָך נישט פּוילען.

אָרטאָפּעדישער אַנשטאַלט

פּראָטעזען, גאָרסעטען, אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען אַלער אַרט, לייכטע פּלאַטפוס-איינלאַגען געגען פוס-שמערצען אַלס נאָך גיפּס-אָבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פּיעטריקאָווער 119. טעל. 231-81.

א נייע צוטיילונג פון אייראָפּע —

א נייער רויבערישער טראַקטאַט

די ידיעה וועגען דייטשלאַנדס אַרויסטריט פון פעלקערבונד און פון דער ענטוואָפענונגס-קאָנפערענץ האָט אין סאָוויעטען-פאַרבאַנד צוערשט אַרויסגערופען א גרויסע קאָנסטערנאַציע. וואָס האָט זיך אויסגעדריקט אין דעם, וואָס אין פאַרלויף פון 36 שעה האָט די גאַנצע פּרעסע געשוויגען. באַלד איז זיך צונויפגעקומען דאָס פּאָליטביוראָ פון דער קאָמ. פּאַרטיי (די העכסטע פּאָליטישע אינסטאַנץ אין לאַנד) און ערשט דעמאָלט איז אָנגענומען געוואָרען א שטעלונג און די פּרעסע איז אַרויס מיט קאָמענטאַרען צום שריט פון היטלעריסטישען בערלין. דער לייטמאָטיוו פון אַלע פּרעסע-שטימען איז געווען די אויפריכטיגע מורא, עס זאָל נישט געשטערט ווערען דער שלום און איין גרויסע בעשולדיגונג געגען דייטשלאַנד, אַז די נאַצים ווילען אַרויסרופען א נייע וועלט-שחיטה.

די „איזוועסטיאַ", דער הויפּט-אָרגאַן פון דער סאָוויעטישער רעגירונג, האָט געשריבען:

עס איז פולשטענדיג קלאָר, אַז די בעדראָהונג פון שלום ווערט פיל ערנסטער איידער פריהער. דייטשלאַנד האָט נישט נאָר פאַרלאָזען דעם פעלקערבונד, נאָר וויל זיך אויך נישט בעטייליגען אין דער ענטוואָפענונגס-קאָנפערענץ. מיט אַנדערע ווערטער, דער דייטשער פאַשיזם ערקלערט פאַר דער גאַנצער וועלט, אַז ער האָט בעשלאָסען צו גיין אויפ'ן וועג פון צוגרייטען א מלחמה. וואָס אַז דערצו איז אונבעדינגט נויטיג צו פאַרגרעסערן די בעוואָפענונגען. דער ענטוואָפענונגס-קאָנפערענץ דראָהט א סקאַנדאַלעזע קאַטאַסטראָפע. דאָס גאַנצע סיסטעם פון די בעציהונגען צווישען די קאַפּיטאַליסטישע לענדער, וואָס אויף זיין סמך האָט פונקציאָנירט די בורזשואַזע דיפּלאָמאַטיע, און וואָס איהרע הויפּט-רינגעלעך זענען געווען דער פעלקערבונד און די ענטוואָפענונגס-קאָנפערענץ ווייזט אַרויס זיין פולשטענדיגען באַנקראָט.

„פּראַוודאַ" האָט דעם דייטשען שריט קאָמענטירט.

די פאַשיסטען שטרעבען צו א נייער צוטיילונג פון אייראָפּע, כדי צו שאַפען א נייעם רויבערישען וועלטסאַל. דערפאַר טאַקע דאַרפען זיי האָבען בעוואָפענונגען. זיי שטרעבען אין דער פאָרם פון גלייכבערעכטיגטע אָנטיילצונעהמען אין דער בעראויבונג פון די קלענערע און שוואַכערע פעלקער... דער אַרויסטריט פון דייטשלאַנד בעדייט דעם אָנהויב פון אָפענער בעוואָפענונג מצד אַלע אימפּעריאַליסטישע מלוכות. דערונטער פון פאַשיסטישען דייטשלאַנד,

„זאַ אינדוסטריאַליזאַציו" האָט אין אַן אַרטיקעל א. נ. „דייטשלאַנד אויפ'ן וועג פון הכנות צו א קריג" געשריבען: דער דייטשער פאַשיזם שטרעבט צו טרייבען די דייטשע אַרבייטער-מאַסען אויף א נייע שחיטה. די צייטונג ווייזט דערביי אָן, אַז דייטשלאַנד האָט קאָנקרעט אין זין די עקספּאַנסיע אויפ'ן דונאַי און דעם אוקראַיִנישען פּלאַן פון אַלפרעד ראָזענבערג'ן. די צייטונג ענדיגט דעם אַרטיקעל מיט די ווערטער, אַז די אַרבייטענדיגע מאַסען פון אַלע לענדער דאַרפען קלאָהר איינזעהן די קאָנטורען פון דעם קינפטיגען קריג.

„קאָמסאָמאָלסקאַיאַ פּראַוודאַ" האָט געשריבען גאָר אָפען און אַלאַרמירענד:

דער פאַשיזם שטרעבט אָפען צו בעוואָפענונג און צו קריג... די מיליטערישע און די כעמישע פאַבריקען אין דייטשלאַנד אַרבייטען מיט דער גאַנצער פּאַרע.

די בלעטער האָבען אָנגעוויזען אויף דער עהגליכער טאַקטיק פון יאַפּאַן, וועלכע איז אויך אַרויסגעטראָטען פון פעלקערבונד, וועלענדיג זיך לאָזען איינגאַנצען פרייע הענד ביי דער פאַרווירקליכונג פון איהרע אימפּעריאַליסטישע פּלענער אויפ'ן ווייטען מזרח און די פעלקערליגע האָט דאָס אָנערקענט פאַר א פאַקט, אין וועלכען מען קאָ גאָרנישט ענדערען. ווייל וואָס וועט בלייבען פון פעלקערבונד, אויב פון איהם וועלען אַרויסטרעטען די צוויי קריגערישסטע מלוכות. דער דייטשער פאַשיזם זוכט פּונקט אַזוי קריג, ווי דער יאַפּאַנישער און נישט אומזיסט קוקען די מזרח-פּרייסישע יונקערס אויף די באַלטישע לענדער ווי אויף דעם אייראָפּעאישען מאַנדזשוקאָ (די כלומרשט אונאָפּהענגיגע מלוכה, וועלכע די יאַפּאַנער האָבען געשאַפען אַלס באַזע פאַר זייער אַנגריף אויף כינע).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 26 ו' מרחשון תרצ"ג

אקטאבער

זון-אויפגאנג 6.18
זון-אונטערגאנג 4.21

אורטייל אינם פראצעס איבער די 28 יודישע נאדעל-ארבייטער

(2) נעכטן איז פארענדיגט געווארן דער פראצעס און ס'איז ארויסגעטראגן געווארן דער אורטייל איבער די 28 געמשפט'ע יודישע ארבייטער, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארן אין קאמוניזם.

דער אורטייל איז פאלגענדער: שלמה בארנשטיין און יצחק גרשון וואסער-שטיין האבן בעקומען צו 4 יאהר תפיסה. יעקב-לייב ליטמאנאוויטש און שרה-חיה בזשוסטאוסקא — צו אויסבעסערונגס-הויז (מיט'ן אפלייגן די שטראף).

סענדער גארבאטש, לאה לאקס, אברהם חיים אייזענבערג, מרדכי וויסמאן, דוד-ראובן שיינוואלד, משה מאיר געלבראנדט, שרה געל-בארט, חוה אורדינאנס, חיה שרה פיענקנא, יוסף-יעקב ליפנאוויטש, שיע הערש יאקובאוויטש, אהרן אקרענט, שלמה הערש קארנבליט, יאנקעל מרדכי כושעשניע, הערש זשאמעס וועלרובין, מרדכי ארענבוך — צו יאהר טורמע.

די איבריגע זענען פריינעשפראכן געווארן די פער'משפט'ע ווערט אפגערעכנט דער פאר-ארעסט.

פאר נעמען ליכווע-ציינזן

דיסקאנטער פערמשפט אויף 3 וואכן ארעסט און 1000 זל. שטראף

(2) אין קרייז-געריכט איז נעכטן פארגע-קומען דער פראצעס געגען מאיר באנדאס (דרעווו-נאווסקא 7), וועלכער איז אנגעקלאגט געווארן אין נעמען ליכווע-פראצענטער פאר דיסקאנטירען וועקסלען.

לויט'ן בעשולדיגונגס-אקט איז ער אנגע-קלאגט געווארן, אז ביי גוסטאוו דאבושינסקי האט ער גענומען פון 2 ביז 3 פראצענט א יאהר און דערביי גענומען היפאטעקארישע פארזיכערונגען.

היות ווי דאבושינסקי איז אינצווישן צייט אוועק קיין בעלגיען, האט דער אנגעקלאגטער ביי די געריכטס-פערהאנדלונגען צוגעשטעלט א בריף אין וועלכן דאבושינסקי ציהט צוריק די אנקלאגע געגען באנדאס'ן.

דאס געריכט האט באנדאס'ן פערמשפט אויף 3 וואכן ארעסט און טויזענד זל. שטראף.

אויפ'ן סמך פון דער אמנעסטיע איז איהם די שטראף געשענקט געווארן.

פאמיליע פון 5 נפשות וואלגערן זיך שוין 10 מעת-לעת אונטער'ן פרייען הימעל

אפשר וועט זיך די קהלה פעראינטערעסירען מיט די אומגליקליכע?

אויף סקווערצאווע 18, איז מיט 10 טעג צו-ריק עקסמיטירט געווארן דער יודישער שאכער נחמיה זעלמאנאוויטש. דער הויזווירט, יהושע עלכאנאוויטש, האט דעם ארימען שאכער ארויס-געווארפן מיט דער פרוי און דריי קליינע קינדער-לעך, וואו ער האט געוואוינט אין א נאסן קעלער.

די משפחה וואלגערט זיך די גאנצע צייט אויפ'ן הויף. ביינאכט שלאפן זיי אויף די טרעפן, ווייל זיי האבן נישט וואו אריין. איצט אין די קאלטע הערבסט-נעכט, איז דאס לעבן פון פינף נפשות אין סכנה.

אפשר וועט זיך די קהלה פעראינטערעסי-רען מיט דער דאזיגער אומגליקליכער דאלאזער משפחה.

אנ'אויסטערלישער רוצח

מיט'ן נאמען סקאבערבראנדט

(2) אינ'ם דארף יוזעפאוו לענטשיצער קרייז וואוינט א פערמעגליכער פויער מיט'ן נאמען אלעק-סאנדער סקאבערבראנדט.

האט ער א סך פיה און רינדער, און אלס פאסטוך איז ביי איהם געווען אנגעשטעלט דער 15-יאהריגער ארימער יונגעל ווינצענטי יאניאק.

מאכט זיך א מעשה, אז ביי סקאבערבראנדט'ן ווערט פערפאלן 20 זלאטעס, און ער איז חושד, אז דאס האט זיי ביי איהם צוגנב'עט דאס פאס-טעכל.

פייניגט ער איהם, שלאגט ער איהם מכות רצח, טארטורעוועט ער איהם. און — אז דאס פאסטעכל שרייט, אז ער איז נישט שולדיג, ער האט נישט געגנב'עט געהמט דער סרום-פויער און הענגט אויף דעם אומגליקליכען יונגעל, וועלכער שטארבט אויף דער תליה...

דער מערדער איז ארעסטירט.

גרויסער ערפאלג פון דער שלאגער-אפערעטע

„דער ראדיא-זינגער" אין פילהארמאניע

אין יודישען טעאטער אין „פילהארמאניע" ווערט איצט מיט גרויס ערפאלג געשפילט די שעהנע אפערעטע „דער ראדיא-זינגער" מיט די בעליבטע ארטיסטען דוד זיידער'מאן, חנה לערנער און נאדיא קארעני אין די הויפט-ראלען.

די אפערעטע „ראדיא-זינגער" פערמאגט א שפע פון געזאנג, העררליכע לידער און קופלעטען. די לידער ווערען אויפגעכאפט פון פובליקום און מוזען פיל מאל ביסירט ווערען.

מארגען פרייטאג, וועט דער יודישער טעאטער-עולם האבן די געלעגענהייט צו זעהען די דא-זיגע שעהנע אפערעטע מיט דער בעטייליגונג פון גאנצען אנסאמבל.

צו דער אפערעטע איז דער ארקעסטער בע-דייטענד פערגרעסערט.

שקלאפעריי פון אנגעשטעלטע

דער קאמף פאר'ן פערבעסערען זייער לאגע

(2) עהערנעכטען איז פארגעקומען די אלגע-מיינע פערזאמלונג פון אנגעשטעלטע (מענער און פרויען) אין פעשיידענע געשעפטען — די אזוי-גערופענע סוביעקטען.

די פערזאמעלטע האבן בעשלאסען ווענדען זיך צו אלע אנגעשטעלטען-ארגאניזאציעס אין לאדז ווענען אונטערשטיצונג אין זייער קאמף פאר א בעסערען קיום.

עס איז בעשלאסען געווארן צוצוגרייטען א מעמאריאל צום קרייז-ארבייטס-אינספעקטאריאט און צום מיניסטעריום פאר געזעלשאפטליכער שוץ, אין וועלכען עס זאל אנגעוויזען ווערען, אז דער דאזיגער מין אנגעשטעלטע, וואס איז בעשעפטיגט אין די געוועלבער 16 שעה א מעת לעת, פערדינט דורכשניטליך א חודש — פון 30 ביז 120 זלאטעס.

פערמשפט סאכארין-שמוגלערס

(2) אין קרייז-געריכט זענען נעכטען געזעסען אויף דער בעשולדיגונגס-באנק:

דער 43-יאהריגער ראמאן קאטשמארעק, דער 45-יעהריגער ראמאן דוטשינסקי, דער 44-יעהריגער אנדזשעי סקווארטשינסקי און דער 3-יעהריגער טשעסלאוו שמולקע.

די זענען בעשולדיגט געווארן אין דעם, אז ארבייטענדיג בהסכם, האבען זיי אריינגעפיהרט קיין פוילען אויסלענדישען סאכארין, בריענגענדיג אזוי ארום היזק דער מלוכה.

אין רעזולטאט פונ'ם פראצעס זענען קאטש-מארעק און סקווארטשינסקי פערמשפט געווארען צו 3 חדשים תפיסה און צו בעצאהלען 1,000 זלאטעס. דוטשינסקי און שמולקע זענען, מחמת מאנגעל אין בעווייזען, פריי־געשפראכען געווארען.

וואהל אהן אפשטימונג

(2) ווי מיר דערוויסען זיך האט דאס אינערן-מיניסטעריום אויסגעארבייט א פראיעקט פון א מוסטער-וואהל-רעגולאמין צו די זעלבסטפערוואל-טונגען.

אין די וואהל-פארשריפטען ווערט פארגע-זעהן די מעגליכקייט פון דורכפיהרען די וואהלען אהן אפשטימונג אין די פאלען, ווען אויפ'ן שטח פון א גמינע ווערט אנגעמאלדען נאר איין קאנדי-דאטען-ליסטע.

א נייער דענקמאל לכבוד די געפאלענע „פאוויאקעס"

אויפן שטח פון דער לאדזער וואיע-וואדזשטווע

(2) א דענקמאל ווערט .געפלאנט אויפצו-שטעלען אין לאנדעק, ביי דער ווארטע, בזשעזשי-נער קרייז.

געשטעלט וועט ער ווערען אויפ'ן חשבון פון דער בעפעלקערונג פון קאנינער און געוועזענער סלופצער קרייז, וועלכע האט שוין אנגעהויבען א זאמעל-אקציע.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורנע

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: ק. לייני-וועבער (פרייהייטס-פלאץ 2), י. הארטמאן (מלי-נארסקא 1), וו. דאנילעצקי (פיעטרקאווער 127), א. פערעלמאן (ציגעל-גאס 32), י. צימער וואול-טשאנסקא 37), ב. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקיעגא 27).

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוועכע-בעהאנד-לונג און סעקסועלע בעראטונג.
אלע ארט אנאליזען.
נעמט אן פון 8—11 און 4 -8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג
פאר אונבעמיטעלטע — ד' גטשניצע-פרייזען.

רעגיסטראציע פון יאר-גאנג 1913

היינט, דאנערשטאג, ד. 26 ד. ח. פונם 4-טן פאליציי-קאמיסאריאט אויף די אותיות:

F G H Ch

און פון 10-טען קאמיסאריאט

R S Sz T U W Z Ź Ż

(2) מארגען, פרייטאג, דעם 27 ד.ח. דארפן זיך צושטעלען צו רעגיסטראציע אין מיליטער-פאליצי-אישען ביורא (פיעטריקאווער 165) די יונגעלייט, וואס וואוינען אויפן שטח פונם 4 פאליציי-קאמי-סאריאט אויף די אותיות:

I J K

און פון 11-טען קאמיסאריאט מיט די אותיות

A B C D E F

די פליכט צוצושטעלען זיך איז אויך חל אויף מענער, וועלכע זענען נישט אפיציעל קיין פוילישע בירגער און קענען נישט דערווייזן, אז זיי זענען בירגער פון אנ'אנדער מלוכה, און וואוינען אין לאדז אויף צוויגערופענע „קארטי פא-ביטו'ס".

ווער ס'וועט זיך נישט מעלדען צו דער רע-גיסטראציע אין ענטשפרעכענדען טערמין וועט אד-מיניסטראטיוו בעשטראפט ווערן מיט 3000 זל. שטראף אדער 3 חדשים ארעסט.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

(2) שבת, דעם 28 ד. ח. 8 אינדערפרי הויבט אן אין לאקאל אויף פיעטריקאווער 165 צו אמטירען א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ. ק. או. לאדז 2.

עס דארפען זיך מעלדען אלע יונגעלייט פון יאהרגאנג 1912 און עלטערע, וועלכע האבען זיך ביז איצט נישט געשטעלט צו דער איבערזיכט, וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 קאמיסאריאטען, און האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער לאדזער שטאטישער סטאראסטווע.

א צוזאמענשטויס פון אנ'אויטא מיט א מאטאציקל

(2) אויפ'ן שאסעי, וואס פיהרט קיין ווארשא, נעבען בזשעזשין, האט זיך עהערנעכטען אנ'אויטא פון די בזשעזשינער פייערלעשער צוזאמענגעשטויסען מיט א מאטאציקל, אויף וועלכען עס זענען געפאהרען די 2 ברידער טאמאש און יאן באריס פון ווארשא.

דער מאטאציקל איז צושמעטערט געווארען, און די צוויי ברידער זענען פערוואונדעט געווארען.

Dr. med. **H. LUBICZ**
ספעציאליסט פאר וועגערישע און געשלעכטס-קראנק.
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32.
נעהמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אוועגד. זונטאג פון 9—11 בייטאג.

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאלגענדע טעג!
דער לאנג ערווארטעטער פוילישער פילם
10% פארמיר
אין די הויפטראלען:
Mankiewiczówna
i K. Krukowski
אויסערן פראגראם:
„וואמפירען פון די פערד-געיעגען"
אנהויב פון די סעאנסען טעגליך 4.30 נ"מ
שבת און זונטאג—12.30 א זייגער בייטאג

קלאנג-קינא
CAPITOL
היינט און טעגליך רעפרעזענ-טירען מיר די פרעכטיגע עקזאטישע דראמע מיט א פאסצינירענדען אינהאלט, פול מיט שפאנונג און עמאציע א.ז.
דער זוהן פון דער דזשונגלי
אין די הויפט-ראלען:
דער אלימפישער שווים-מייסטער Buster CRABE ווי אויך די וואונדערשעהנע FRANCES DEY
אויסערן פראגראם: קלאנג-קאמעדיע
נעכסטער פראגראם:
„ס'ווייב פון דער צווייטער האנד"
אנהויב אין געוועהנל. טאג 4,30 נאכמ.
שבת און זונטאג 12.30 בייטאג.

פארן נישט אויסצאהלעז צו דער צייט דעם ארבייטס-לויז?

(א) פאר׳ן אויפהאלטען די ארבייטער מיט׳ן אויסצאהלען זיי די לויבען, האט דאס סטא־אסטע־געריכט פערמשפט קארל טאראנטשיק׳ן (גדאנסקא 8) אויף צו בעצאהלען 300 זלאטעס שטראף, און יעקב איינהארנ׳ען מיט שיע באזשעכאווסקי׳ן — צו איין חודש תפיסה.

פאר׳ז געגענשטעלעז זיך דער פאליציי

(2) דעם 23. מע־ץ ה. י. איז איינער הענריק יאסקאלאווסקי, שיכור׳ערהייט ארומגעקומען מיט א טאקסובקע אויפ׳ן לאדזקאלישער וואקזאל, און אנגעהויבען צו סקאנדאלעווען מיט פאסאזשירען.

אז איין פאליציאנט האט איהם געוואלט בערוהיגען, האט ער איהם מכבד געווען מיט א פייערדיגען פאטש, און א צווייטען פאליציאנט האט ער א קאפיע געטון אין בויך.

דערפאר — און נעהמענדיג אין בעטראכט, אז ביז דאן האט ער זיך לייטיש אויפגעפיהרט — האט יאסקאלקאווסקי בעקומען בלויז א חודש צו זיצען אין ארעסט.

רעפעראט פון דעפ. יצחק גרינבוים

די ידיעה, אז דעפ. גרינבוים, דער מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און פארזיצענדער פון דער עליה-אבטיילונג פון דער יודישער אגענץ, קומט קיין לאדז און וועט ארויסטרעטען מיט א גרויסען רעפעראט וועגען זעהר אקטועלע פראגען, האט ארויסגערופען א שטארקע פעראינטערעסירונג צווישען די יודיש-נאציאנאלע קרייזען. דער רעפעראט וועט פארקומען זונטאג, ד. 29 ה.ח. 5.30 נאכמיטאג אין פילהארמאניע.

אלפוילישער צוזאמענפאהר אין לאדז

פון נאטאריאט- און היפאטעק-בעאמטע

(2) דעם 28. ד. ח. וועט אינ׳ם זאל פון דער קרעדיט־געזעלשאפט (פאמארסקא 21) פארקומען אן אלפוילישער דעלעגאטען־צוזאמענפאהר פון נאטאריאט־ און היפאטעק־בעאמטע.

געצוואונגען 2 מינדער־יעהריגע מיידלעך צו פראסטיטוציע

(א) קאטאזשינא מאיעווסקא (פון מוירעגא 8) האט בעכטען געהאט צו טון מיט׳ן געריכט דערפאר, ווייל זי האט ביי זיך אין דער וואוינונג איינגעארדענט א „פריילעך הייזעל״ און מיט פערשידענע צוזאגען געצוואונגען צו פראסטיטוציע 2 מינדער־יעהריגע מיידלעך — די 17־יעהריגע סאניע וויבטער, און די 16־יעהריגע אנגא קארמעליטא.

דאס שטאטישע געריכט האט דערפאר פערמשפט די מאיעווסקא אויף א יאהר טורמע.

זעלבסטמארדען

(2) אין טויער אויף וושעשבינסקא 29 האט זאזשדזשיק. מ׳האט איהם אפגעפיהרט אין ראדיזין געסמט מיט יאדינע דער 25־יאהריגער וואצלאוו גאשטשער שפיטאל.

(א) אויף בושעסקא 4 האט זיך אנגעטרונקען מיט סובלימאט די 22־יעהריגע סטעפאניא יאגאדזשינסקא. אויך זי איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

היינט קאנצערט אין פילהאר-מאניע-זאל

דער היינטיגער קאנצערט פון פר׳ העלענא וויניקא׳ן און פרל. בראניסלאווא רוטשטאטובבא האט ארויסגערופען אין אונזער שטאט א גרויסע פעראינטערעסירונג צוליב דעם וואס ביידע קינסטלער זענען לאדזשער קינדער, און נישט קוקענדיג אויף זייערע יונגע יאהרען, האבען זיי שוין ארויסגעטרעטען מיט גרויס ערפאלג אויף די גרעסטע קאנצערט עסטראדעס אין לאנד און אויך אין אויסלאנד.

אין זייער היינטיגען פראגראם וועט אויסגעפיהרט ווער׳ען די שאפונגען פון: בראהמס, בעטהאווען, שאפען, דעביוסי, אלבעניז, טארטיני שימאנאווסקי, מילהאוזא און אנדערע.

אקאמפאנירען ביידע קינסטלער וועט פראפ. טעאדאר רידער.

Dr.
Wołkowyski

4 ציגעל-גאס 4, טעל. 216·90

נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע

אויפנאהמס-שעה׳ן פון 8–1 מיטאג און 5–9 אוונט.

יודיש טעאטער

„פילהארמאניע״

20 נארוטאוויטשא 20

ארטיסטישע לייטונג: דוד זיידערמאן

גרעסטע אפערעטען-אטראקציע אין איצטיגען סעזאן!

20 נייעסטע מוזיקאלישע לידער 20

אונגעהויערע בעגייסטערונג! שטורמישער בייפאל!

מארגען, פרייטאג, 9 אוונט

קומען אלע טעאטער-בעזוכער צו די אויפטריטען פון די ליבלינגס-ארטיסטען

חנה לערנער און דוד זיידערמאן

מיט׳ן אנטייל פון דער בעליבטער פרימאדאנע נאדיא קארעני און דעם ערשט-קלאסיגען אנסאמבל

דוד זיידערמאן

חנה לערנער

נאדיא קארעני

ס׳ווערט געשפילט די גרעסטע מוזיקאלישע אפערעטע אין 3 אקטען (1 בילד)

דער ראדיא-זינגער (גאסען-זינגער)

שבת, 4 נאכמ. וואס??? ווערט געשפילט

שבת, 9 אווענד

גראנדיעזע פארשטעלונג מיט איבעראשונגען

פרטים מארגן! ? וואס ? פרטים מארגן!

ספעציעלער פערשטארקטער דזשאז-ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון דיריגענט לעאן זעלמאן

טעכנ. לייט.: ק. גוטמאן. סופלאר: וו. נייהויז. אדמ. לייטונג: א. בעזמאן

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאסע פון „פילהארמאניע״

מוזיקאלישע נאטיצן

אדא סארי

די בעדייטונג און די ווירקונג פון דעם פראכט-געזאנג פון די גרויסע זינגערין, האבען מיר שוין נישט איינמאל און אונטערשטראכען פינקטליך גענוי געשריבען און בעווירדיגט אויף דעם ארט.

דאסמאל מוזען מיר אבער קאנסטאטירען, אז עס הערבסטעלט זיך שוין ביי דער קינסטלערין. דער הערבסט האט אפילו אויך זיינע רייצען, דאך רופט ער ארויס טיפע בענקשאפט נאך די גאלדענע, ליכטיגע זומער-שטראהלען, וואס הארעמען און לאשטשען אלע גלידער און חושים.

די גאלדענע, ליכטיגע זומער-שטראהלען פון אדא סארי׳ס פראכט-שטימע, ווערען טריבער און דונקעלער, — זיי גייען איבער פון זומער אין הערבסט... ווי לאנג איז נאך געווען, ווען פון אדא סארי׳ס געזאנג, האבען אויסגעשטראהלט ליכטיגע גאלדענע זומער-שטראהלען, אפילו ווען די זינגערין האט געזונגען ווינטער. און איצט? איצט איז הערבסט. עס בלאזען נאס-קאלטע ווינטען און עס פאלען פערגאלדעטע בלעטער פון אדא סארי׳ס גאלדענע שטימע. און דאך, דער געזאנג פון די אמאליגע גרויסע, איז נאך היינט ווערטפול: דער הערבסט האט זיינע רייצען.

די געזאנג-קונסט פון אן אדא סארי מאכט נאך ווייטער אן אנגענעהמען איינדרוק. אין די אפערן אריעס איז נאך אדא סארי — אדא סארי...

אלטער-קאנצערט

אין וואס ליגט דער סוד, וואס דער גרויסער חזן און נאך גרעסערער זינגער, אלטער, ענטציקט אלעמען, סיי מוזיקאלישע, סיי נישט-מוזיקאלישע, צוהערער? מען הערט, דוכט זיך, דעם זעלבען „רבונו של עולם״ און אנדערע תפילות, וואס אלטער האט שוין נישט איינמאל געזונגען ביי אונז און יעדעס מאל קלינגען זיי אנדערש, אזוי ווי נייע זאכען. — ווייל אלטער, דער גרויסער וואקאל-קינסטלער, איבערחזר׳ט זיך נישט.

שטענדיג און איבעראל, אין די תפלות, ווי אין די לידער, מעג ער זיי זינגען צום הונדערטסטען מאל — ברענגט ער אריין אין יעדער תפלה, אין יעדען ליד א נייעם ניואנס, א נייעם שטריך, א נייעם קנייטש מיט אזוי פיל חן און דרך, אז די שוין געהערטע תפלות און לידער בעקומען א נייעם לבוש און מאכען א נייעם און פרישען איינדרוק.

— פון וואנען שעפט דער גרויסער זינגער דעם אייגנארטיגען חן, וואס מאכט זיין געזאנג אזוי הארציג?

— פון דער טיפעניש פון זיין יודישע נשמה...

אלטער איז א יוד מיט א יידישער נשמה. אין זיין געזאנג. זענען שטריכען פון א יודישער נשמה. אט די דאזיגע נשמה-שטריכען דרינגען אריין אין אונזער נשמה און צווינגען אונז איינצוזאפען זיי מיט פערמאכטע אויגען און מיט אפענע אויערען. און פערמאכט מען די אויגען און מען פערטיפט זיך אין אלטער׳ס הערליכען געזאנג, ווילט זיך אויסרופען:

— רבונו של עולם! בענש דיין פאלק ישראל מיט פיל אזעלכע י ש ר א ל ׳ ס, וואס קענען אזוי הארציג און מיט אזוי פיל התלהבות אויסזינגען „רבונו של עולם״...

D—ski.

ביי די פועלי ציון „יוגענד״

די פ-צ „יוגענט״ אין לאדז פייערט איהר 15-יעהריגער עקזיסטענץ אין די נאהענטסטע וואכען.

אויף דער טעמא „15 יאהר אידעאישער קאמף״ איז פארגעקומען אין „געז. פאר׳ן ארבייטער פאלעסטינא״ אל. קאשטשושקי 21 א יוגענט-מיטינג.

עס האבען גערעדט די ה״ה: יאמא, ראטענבערג, טאנשא און מיטעק.

„דייטשלאנד איז פלאמען״

אינטערעסאנטע פארלעזונג פון לעאן קרושקאווסקי

קומענדיגען זונטאג, ד. 29־טען ד. ח. קומט פאר אין דער האנדוועיקער־רעסורסע (קילינסקא 123) א פארלעזונג פון בעקאנטען פוילישען דיכטער לעאן קרושקאווסקי א. ד. ט. „דייטשלאנד אין פלאמען״ (די רייכסטאג שרפה אין ליכט פון די פראצעסען אין לאנדאן און לייפציק). די פארלעזונג וועט איינגעארדענט דורך דעם פעראיין פון געוועזענע שילער פון דער שטאטישער גימנאזיום אויפ׳ן נאמען פון מארשאל פילסודסקי.

דריי לענדער, דרייערליי בעציהונגען צום מאנ'ס לינקע ליבע

וואס ס'דערצעהלט די בעריהמטע ענגלישע פעמיניסטקע מיס פעי דייוויס

מיס פעי דייוויס איז א בעריהמטע פרוי אין ענגלאנד, אמאל, אז די ענגלישע פרויען האבען געקעמפט פאר שטים-רעכט, איז זי געשטאנען אין דער ערשטער רייה פון דעם קאמף, כאטש זי איז נאך דעמאלט נישט אלט געווען צו שטימען. שפע־טער איז זי געווארען בעריהמט אין קאמף פאר געבורט־קאנטראל. היינט איז זי אקטיוו אין דער בע־וועגונג צו העלפען אומפערהייראטע מוטערס.

די בעוועגונג וויל, ערשטענס, אפשאפען דעם געדאנק, אז עס זענען דא אומגעזעצליכע קינדער. יעדער קינד, וואס ווערט געבוירען, איז געזעצליך, צי זיין טאטע איז יא געווען פערהייראט מיט זיין מו־טער צי נישט. און צווייטענס, וויל זי איינפיהרען א געזעץ, אז ווען איינער האט אזא קינד מיט א פרוי, זאל דאס קינד האבען א רעכט צו ירש'ענען זיין טאטע, אין אנדערע ווערטער, ווען א פרוי קען בעווייזען, אז איהר קינד איז דאס קינד פון דעם און דעם מאן, וועט דאס קינד זיין, לויט'ן געזעץ, יענעם מאנ'ס קינד. כאטש ער איז גאר מיט דער פרוי נישט געווען פערהייראט, און כאטש ער האט א געזעצליכע פרוי און אנדערע קינדער.

און א לענגערען געשפרעך וועגען די פראגען די אומגעזעצליכע פרוי, אדער אין געוועהנליכען לשון: די לינקע געליבטע און איהר מזל אויף דער וועלט. — האט מיס דייוויס געזאגט:

„די גריכען האבען געהאט די ריכטיגע בע־ציהונג צו לינקע געליבטע. „מיר, גריכען, האט א בעריהמטער אטענער געזאגט, האבען פריסטע־ינס מיט וועמען אויסצוגיסען אונזער פייער פון ליבע, מיר האבען קורטיזאנען מיט וועמען צו פערברענגען אין שמועסען וועגען אלערליי זאכען, און מיר האר בען פרויען מיט וועמען מיר האבען קינדער — פארטצוזעצען אונזער געשיכטע". דער היינטיגער מאן, וויל אריינפאקען אלע דריי אין איין פרוי, און דאך נישט בלייבען ענטוישט. א ווייב, איז נישט מעהר ווי איין מענש.

דערווייל זעהט מען שוין דרייערליי בעציהונ־גען צו דעם מאנ'ס לינקע געליבטע אין די דריי וויכטיגסטע לענדער אין דער וועלט: אמעריקע, ענגלאנד און פראנקרייך. וועלכע פון די דאזיגע דריי בעציהונגען וועט בלייבען אין דער צוקונפט, וועט די צייט בעווייזען.

די ערשטע בעציהונג איז די אמעריקאנישע. אן אמעריקאנער פרוי, אז זי דערוויסט זיך, אז איהר מאן האט א געליבטע, הויבט זי אויף א גוואלד. זי מאכט סקאנדאלען. קריגט זיך מיט'ן מאן, טרייבט איהם פון הויז, אדער זי לויפט נאך נאך זיין געליב־טער, מאכט איהר סקאנדאלען און וויל איהר פער־טרייבען פון דער וועלט. דאס רוב, איז דער רעזול־טאט פון דעם אלעם, אז דאס פאמיליען־לעבען ווערט רואינירט.

דאס, איז זעהר אווילדע, פרימיטיווע בעציהונג צו דער פראגע. די פרוי האנדעלט נישט ווי א מענש מיט מענשען, און א מענשליכער זאך, נאר ווי א פרימיטיווער ווילד־מענש, וואס רייסט זיך מיט'ן צווייטען, מיט די ציין און די קולאקעס פאר א שטיק פלייש צום עסען.

בעמט פאר א קאנטראסט די בעציהונג פון דער ענגלישער פרוי צו אזא זאך. ווען די ענגלישע פרוי דערוויסט זיך, אז איהר מאן האט א געליבטע, מאכט זי איהם נישט קיין סקאנדאלען, און קריגט זיך נישט מיט איהם. פערקעהרט, זי וויל נישט קיין טומעל און קיין קריגערייען, ווייל זי וויל איהם נישט פערלירען, איז בעסער רעדט מען גארנישט וועגען דעם, דער מאן זאגט, אז היינט קען ער נישט קומען צום עסען, ער איז פערנומען אין שטאט. די פרוי פערשטעהט וואו ער וועט זיין, ענטפערט זי: פערגעס נישט אויסצולעשען דאס ליכט אין קארידאר ווען דו קומסט, און טאמער קומט דיר אויס צו נעכטיגען אין שטאט, אויב דו ועסט זיך צו שפעט פערנעמען, פערגעס זיך נישט צו טע־לעפאנירען אין דער פריה, באלד ווי דו קומסט אין געשעפט.

דער מאן פיהלט זיך מאדנע פון אזא האנדלונג פון זיין פרוי. ער האט פאר איהר מעהר רעספעקט און אכטונג. און ער פיהלט זיך פערפליכטעט צו איהר, פאר איהר גוטסקייט, און כאטש ער געהט מאקע צו זיין געליבטער, וועט ער אבער אין האר־צען נעהנטער צוגעבונדען צו זיין אייגענער פרוי. ער וואלט זיך געפיהלט בעקוועמער, ווען זי מאכט סקאנדאלען, קריגט זיך, שילט, — דעמאלט וואלט איהם זיין געוויסען געווען א סך רוהיגער, ווי איצט, ווען זי מאכט איהם פריי דעם ווען אפילו איבערצונעכטיגען ביי זיין געליבטער.

אבער דערביי בלייבט עס נאך נישט. די ענג־לישע פרוי געהט נאך ווייטער, זי בעקענט זיך מיט איהר מאנ'ס געליבטע. פערפיהרט מיט איהר א פריינטשאפט און לאדט איהר איין צו זיך אין שטוב. אמאל בעט זי איהר איין אפילו, אז זי זאל וואוינען ביי איהר אין הויז, און איהר טרעפט אפט אזוינע דרייאיגע פאמיליעס אין ענגלאנד, וואו עס לעבט א מאן מיט זיין פרוי און געליבטע אונטער איין דאך. די פרוי טוט דאס אלץ נישט בלויז צו מא־כען דעם מאן בעקוועמער — ניין, אזוי אלטרואיס־טיש איז נאך די ענגלישע ווייב נישט. זי טוט דאס אלץ מיט איין אבזיכט; צו זעהן, אז דער מאן און זיין געליבטע זאלען זיין וואס מעהר צוזאמען, און דאך איז דער מאן נישט אוועק פון איהר. איהר גע־דאנק איז, אז פונקט ווי דער מאן איז אוועק פון איהר צו דער געליבטער, נאר ווייל זי האט זיך איהם צוגעגעסען, אזוי וועט אויך זיין איצט מיט איהם און מיט זיין געליבטער. וואס מעהר ער וועט זיין מיט איהר צוזאמען, אלץ גיכער וועט זי איהם ווערען צוגעגעסען. און זעהר אפט שטימט טאקע אט דער דאזיגער חשבון. די געליבטע ווערט דעם מאן, ווי א צווייטע ווייב, און ער גיט איהר אויף. אמת, עס קען זיין, אז נאר אויף דערווייל בלייבט ער בלויז מיט זיין ווייב. און גיכען וועט ער זיך אפזוכען אן אנדער געליבטע. אבער דערווייל האט שוין דער מאן איינגעזעהן, אז געליבטע קומען און געהען, אבער די ווייב בלייבט וויב און דער שטענדיגער, איבעריגער פריינט אין לעבען.

די פראנצויזישע פרוי, ווידער, מאכט סתם נישט קיין צימעס פון דעם, וואס איהר מאן האט געליבטע. זי דאנקט גאט פאר איהר מאן, וואס ער האלט איהר אויס, און פאר דער היים, וואס ער מאכט פאר איהר. די פראנצויזישע ווייב איז א מענש אהן אילוזיעס און אהן פאנטאזיע. זי איז ווייט פון סענטימענטאליטעט. ביי איהר איז די היים, די קינדער און די פאמיליע די הויפט־זאך אין לעבען.

י. ל. שיפרין.

אמעריקאנער לענדער זאלען ערלויבען די אימיגראציע פון יודישע פליטים פון דייטשלאנד

בעריכט פון פראפ. נארמאן בענטוויטש אויף דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען ועד-הקהלות

לאנדאן (יט"א) אויף דער לעצטער זיצונג פון „באארד אוו דעפוטיס" (ענגלישער ועד־הקהלות) האט פראפ. נארמאן בענטוויטש אבגעגעבען א בעריכט וועגען די לעצטע זשענעווער דיסקוסיעס איבער דער לאגע פון די דייטשע יודען און אין גאנג פון זיינע אויספיהרונגען אויסגעדריקט די מיינונג, אז די צוזאמענארבייט פון די יודישע פארשטעהער אין זשענעווע ערלויבט האפען אויף א גוטען ערפאלג פון דער פארשטעהענדער לאנדאנער הילפס־קאנפערענץ פארן דייטשען יודענטום.

דער דזשאינט פארטיין קאמיטע איז געווען רעפרעזענטירט אין זשענעווע דורך לעאנארד מאנ־טעפיארע און דעם בעריכטס־אבגעבער (פראפ. בענטוויטש). אנדערע יודישע ארגאניזאציעס זענען געווען פערטרעטען דורך לעא מאצקין, פראפ. ז. בראדעצקי, ד"ר וויקטאר יאקאבסאן, ד"ר ב. פיינ־בערג און ד"ר נחום גאלדמאן (דער לעצטער האט רעפרעזענטירט דעם יודיש־אמעריקאנער קאנגרעס).

פראפ. בענטוויטש כאראקטעריזירט דאן די שטעלונג פון די זשענעווער דעלעגאציעס פון די בעזונדערע רעגירונגען און שטעלט זיך אפ אויף דער הילף, וואס די יודען האבען בעקומען מצד דאס רוב דעלעגאציעס. דער רעדנער ערקלערט צוו. אנד.:

דער פאקט, וואס אין דער פערוואלטונגס־קער־פערשאפט פאר די ענינים פון די דייטשע פליטים זענען איינען די רעגירונגען פון די פעראייניגטע שטא־טען און פון די דריי דרום־אמעריקאנישע מלוכות, האט אנגעצייכענט די ערוואַרטונג פון פעלקער־בונד, אז די דאזיגע לענדער זאלען געעפענט ווערען פאר דער איינוואנדערונג פון דייטשע פליטים. דער הויך־קאמיסאר וועט זיך פערנעמען מיט די ענינים פון אלע פליטים, אזוי יודישע ווי נישט־יודישע, די קאסטען פון דער אקציע וועלען דארפען גע־דעקט ווערען דורך פריוואטע קערפערשאפטען. די אויפגאבע פון הויך־קאמיסאר פאר די פליטים־ענינים וועט זיין בייצוטראגען צו דער עפענונג פון די אימיגראציע־טויער'ן פון די לענדער, וואס זענען פיכולת אויפצונעמען אין דער ווירטשאפטליכען לעבען פליטים פון דייטשלאנד.

נעוויל לאסק, דער פרעזידענט פון באארד אוו דעפוטיס, האט דאן אינפארמירט די פערזאמלטע וועגען דער פארשטעהענדער לאנדאנער הילפס־קאנפערענץ פאר די דייטשע יודען און מיטגעטיילט, אז מצד דעם באארד וועלען זיין איהר בעטייליגען די מיטגלידער פון דער עקזעקוטיווע און פאר־לאמענטארישער קאמיטעט פון באארד.

דער רעדנער דריקט אויס די האפנונג, אז דער מאראלישער אויטאריטעט פון דער קאנפערענץ וועט בייטראגען צו דער פערייניגונג פון די אין איהר רעפרעזענטירטע קערפערשאפטען און מיט־העלפען צו דער קאארדינירונג פון זייערע אנשטרענ־גונגען, דאס איז בעזונדערס וויכטיג מחמת דער באמונאציע פון א פעלקער־בונד־קאמיסאר פאר די פליטים־אנגעלעגענהייטען.

דער ועד־מיטגליד נ. לאזארוס פראטעסטירט געגען דעם טייל פון א רעדע, וועלכע לעאנארד מאנטעפיארע האט לעצטענס געהאלטען און אין וועלכער ער האט געזאגט, אז עס איז נישט דער אנטי־סעמיטיזם פון די נאציס, וואלט די גרויסע מעהר־הייט פון דער דייטש־יודישער יוגענד געווען ענ־טוזיאסטיש אויפגענומען היטלער'ס אידעען.

פ. הארוויץ ערקלערט, אז מאנטעפיארע'ס מיינונג איז דורכאויס פאלש, מחמת דער היטלעריזם איז אין זיין מהות פיינדליך צו אלץ, וואס פליסט ארויס פון יודענטום.

לעאנארד מאנטעפיארע ערקלערט דערויף, אז זיין רעדע האט ער נישט געהאלטען אלס פאר־שטעהער פון א יודישער קערפערשאפט, נאר אלס פריוואטער יחיד.

נאכ'ן בעשליסען איניגע איבערליך־אדמיני־סטראטיווע אנגעלעגענהייטען פון באארד איז דעפ־יוטיס איז, אויפ'ן פארשלאג פון נעוויל לאסקי און לעאנארד מאנטעפיארע, אנגענומען א רעזאלוציע, אין וועלכער עס ווערט אויסגעדריקט א דאנק פראפ. בענטוויטש'ן פאר זיינע ווערטפולע לייסטונגען אין זשענעווע.

Dr. med.
Z.Rakowski
ספעציאליסט פאר אויער-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען
וואוינט יעצט
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17
פון 11—1 און פון 2—3 נאכמ.

Dr. R.
Zalcwasser
CHIRURG — כירורג
ציגעל-גאס 19, טעל. 125-17
נעהמט אן פון 1—2 בייטאג און פון 4—7 נאכמ.

ר. איזראעל
דירעקטאר אדאלף גאלד
סענסאציאנעל-שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען
74

— שוין מארגען אין אווענד, האט די פרוי געזעגנט זיך געטראכט, שוין מארגען וועל איך ווידער זיין אויף דער פריי, א־ויסרייסען זיך פון דער אומ־געבונג אין וועלכער איך האב זיך געפינען און פרו־בען אנהויבען א ניי לעבען, די שוועריקייטען וואס זי קען אין דעם פאל האבען פון איהר מאן יוליאן זענען איהר אפילו נישט געקומען אויפ'ן זינען. זי האט פערשטאנען, אז יוליאן האט זי לאנג שוין פערשטויסען, לאנג שוין פון איהר געוואלט פער־געסען און זי האט איהם דאס אויך נישט פעראיבעל גענומען, זי האט מיט איהם מיטגעפיהלט.

— יוליאן ראזען, דער אנגעזעהענער, סאלידער און בעשייטענער יודישער גביר האט א פרוי א מפקרת, ווי גרויס האט געמוזט זיין די חרפה פאר איהם, זיין פרוי האט פערמארדעט איהר גע־ליבטען אין ליבעס־עקסטאז — דאס איז פאר איהם געווען נישט איבערצוטראגען, דעריבער האט זי גע־האלטען פאר פאלשטענדיג נאטירליך, ווען זי דארף איצט אין געהיים פערלאזען, ער זאל אפילו נישט וויסען וואו זי איז אהינגעקומען, צי זי וועט זיך פערלירען אין קאמיסאר באנעצקי, וועגען דעם האט זי איצט נישט געטראכט, דאס איז פאר איהר געווען גלייכגילטיג, דאס איז א זאך פון דער צוקונפט. קודם־כל זיין אויף דער פריי, אויף דער פריי און אין דער פרעמד, וואו קיינער קען זי נישט, וואו די וועט זיך טרעפען מיט לויטער נייע מענשען, מיט פרעמדע, וועלכע זי האט נאך קיינמאל נישט געזעהן און פאר וועלכע זי האט זיך נישט וואס צו שעמען און וואס מורא צו האבען, ווייל קיי־נער וועט זיך קיינמאל נישט דערוויסען וועגען דער מורא'דיגער טראגעדיע, וועלכע זי האט איבערגע־לעבט, דער גאנצער פלאן זאל זיך נאר איינגעבען, ס'זאלען נישט ארויסטרעטען וועלכע ס'איז שוועריג־קייטען, זי האט געוואלט פערלעגען די הענד און מתפלל זיין צום הימעל, אז די שווער און ריזיקאלי־שע אונטערנעמונג זאל זיך איינגעבען, אזוי טראכ־טענדיג איז די אנטשטאנענע איינגעשלאפען...

קאפיטעל 20

די גרויסע סענסאציע

אין דער גאנצער שטאט האט מען נאר גערעדט וועגען דער דאזיגער סענסאציאנעלער פאסירונג. אזא אומגליק האט אין לאדז שוין נישט געטראפען זייט צעהנדליגער יאהרען, אוממעטום, וואו ס'זע־נען זיך נאר צונויפגעקומען צוויי מענשען האט מען נאר וועגען דעם גערעדט, די צייטונגען האבען אנ־געהויבען גאנצע זייטען צו בעשרייבען גענוי און מיט אלע פרטים דאס אומגליק און ווי אזוי ס'איז צו דעם אומגליק געקומען. דערביי איז ווידער אויפ־געפרישט געווארען דער מארד אין יאַ־שאווער האטעל איבערגעפינסקי איבער דער לאדזער פאבריק־קאנט ווייס. דער נאמען פון דער מערדערין ראַ־זען איז ווידער נישט אראפ פון די שפאלטען אין די צייטונגען — און אלץ צוזאמען האט געשאפען אזא מורא'דיגען פלאנטער, אזא טראגישע קייט פון פאסירונגען, אז ס'דאכט זיך געוויס, אז די דאַ־זיגע קייט וועט זיך קיינמאל נישט ענדיגען. ס'ר־זענען ארומגעגאנגען פערשידענע ווערסיעס, איינע שרעקליכער פון דער אנדערער, די ערנסטע צייטונ־גען האבען איבערגעגעבען די געשיכטע כמו שהיה:

[illegible] גאנטשאר איז פארגעקומען א שמחה, דאס איז געפייערט גע־ווארען דער נאמענסטאג פון זיין, יונגסטען זוהן, ביי דער דאזיגער געלעגענהייט האט גאנשאר אהיים געבראכט פערשידענע געבעקס, וואורשט, זיסקייר־טען, פרוכטען, קאנסערווען און אנדערע זאכען, כדי מכבד צו זיין די געסט. די שמחה איז געווען א גרויסע, די געסט האבען געגעסען, געטרונקען און זיך משמח געווען, פלוצלונג אינמיטען דער גרע־סטער שמחה איז איינעם פון די געסט נישט גוט געווארען, ווען מען האט איהם אנגעהויבען צו ראַ־טעווען, איז פלוצלינג איינגעפאלען, דער צווייר־טער, דער דריטער און אזוי כסדר אלע געסט און אייגענע, וועלכע זענען געווען אויף דער שמחה. ס'איז אלארמירט געווארען די גיכע הילף און עטליכע דאקטוירים, וועלכע האבען קאנסטאטירט איינשטימיג, אז די געסט זענען פערסמט געווארען דורך א זעהר שארפע גיפט, וועלכער האט זיך גע־פינען אין דעם עסען, מיט וועלכען מ'האט מכבד געווען אויף דער שמחה און וועלכע גאנשאר האט אהיימגעבראכט פון גאס, ליידער האט די ערגישע אקציע פון די דאקטוירים נישט געבראכט קיין גאר גינסטיגע רעזולטאטען. פון די צוואנציג מענ־שען, וועלכע האבען געגעסען אויף דער סעודה, זענען זעקס גלייך געשטארבען, 6 ראנגלען זיך מיט'ן טויט אין שפיטאל, דער צושטאנד פון די איבריגע איז נישט קיין געפעהרליכער. גאנשאר אליין איז גלייך געשטארבען, אזוי אז דערמיט איז די אויספארשונג שטארק בעשווערט געווארען, ווייל מ'קען זיך ביז איצט נישט דערוויסען פון וואנען גאנשאר האט גענומען די דאזיגע פראדוקטען, אדער וואו ער האט זיי געקויפט.

דאס איז געווען דער טרויקענער ביולעטין פון דער שרעקליכער טראגעדיע, וועלכע האט זיך אפגעשפילט אין דער וואוינונג פון דעם טוהמער־וועכטער סטעפאן גאנשאר.

די סענסאציע און שפאנונג איז געווארען נאך פיל גרעסער, ווען מ'האט זיך באלד דער־רופען דערוואוסט, אז דאס געזיימניש פון וואנען גאנשאר האט גענומען די פראדוקטען איז שוין ענטדעקט געווארען, ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס פעקעל מיט די פראדוקטען איז געווען בע־שטימט פאר דער פרוי ראזען — די מערדערין פון אפריקאנט ווייס — וועלכע געפינט זיך אין טורמע און צו וועמען אימיצער האט די פראדוקטען אריינ־געשיקט, ס'איז נישט געווען קיין שום ספק, אז אימיצער איז געווען פעראינטערעסירט אפצוסמען די פרוי ראזען.

אבער ווער? ווער האט געהאט א אינטערעס אפצוסמען א מענש, וועלכער איז שוין סיי־ווי־סיי נישט שעהליך אויף לאנגע יאהרען. די קאוויארניע־זיצערס האבען אנגעהויבען צו שאפען נייע השערות און מעשיות, די ספעקע אוים וועלכער ס'האבען זיך לעצטענס געדרעהט די אלע גרויזאמע פער־ברעכענס האט אויפגערייצט די געמיטער און די נערווען, די שפאנונג איז דערגאנגען ביז צו דער העכסטער מדרגה.

און אייגענטליך: צווישען אין דער שטיל און דאן וואסאמאל העכער האט מען אין גאס אנגע־הויבען צו רעדען וועגען דעם, אז דער איינציגער וועלכער איז געווען פעראינטערעסירט אפצורוימען פון דער וועלט איינמאל פאר אלעמאל די ארעסט־אנטקע ראזען — איז געווען נישט קיין אנדערער ווי איהר אייגענער מאן יוליאן, די ארגומענטען וואס מען האט דערביי געבראכט זענען געווען די, וואס יוליאן האט מען נישט געקענט אריבערטראַ־גען די חרפה, אזוי לאנג ווי זיין פרוי, די מערדע־רין, האט געלעבט, זאל זיין אפילו אין די מויערען פון דער טורמע, איז אויף זיין שטערן נאך גע־ווען אויסגעקריצט דער קין־צייכען, ער האט פון זיך נישט געקענט פטור ווערען און דעריבער האט מען געטרעכט, אז יוליאן האט אויסגעזוכט דעם דאזיגען וועג און דורך אנדערע מענשען גע־וואלט פטור ווערען פון דער צרה, וואס איז נאך געווען פערבונדען מיט א סענסאציאנעלען פראצעס, בעת וועלכען זיין נאמען וואלט ווידער נישט אראפגעגאנגען פון קיינעמס ליפען, אזוי האט מען גערעדט אין גאס, אין דער פאליציי איז געווען די שטימונג א גאנץ אנדערע.

(פארטזעצונג קומט).

טוריסטיק און לאנדהענטשאפט

וועכענטליכע ביילאגע

טוריסטיק און לאנדקענטניש ביי יודען

צו דער שבת'דיגער אלגעמיינער פערזאמלונג פון דער לאדזער יוד. לאנדקענטשאפט געזעלשאפט

עס קלינגט, ווי א פאראדאקס: מיר יודען און טוריסטיק? אין פלוג קען זיך דאכטען, אז א אוממעגליכע זאך, אז ס'איז נישט פערהאן קיין שום שייכות צווישען יודען און טוריסטיק, אז ס'איז א באזונדערע פיקציע, ווייל מ'איז געוואוינט מיט דעם געדאנק, אז יודען — דאס איז א איינגעזעססענער עלעמענט, א איינגעקלאמערטער אין די ענגע געטא-מויערען, פון וועלכע ער וויל נישט און קען זיך נישט באפרייען, די פערשידענע היסטארישע און עקאנאמישע באדינגונגען, אין וועלכע מיר האבען זיך געפונען און געפינען זיך נאך היינט, האבען באשאפען ביי אונז א אייגענארטיגע פסיכיק, האבען סטימולירט אונזער גייסטיגע און פיזישע סטרוקטור. מיר, דער היינטיגער דור זענען א דעבויוש פון אראפוואַרפען פון זיך די געטא-שטימונג און טראדיציע און א פרובו פון איינפיהרען נייע לעבענס-פארמען, וועלכע מיר זעהן ביי די אומות העולם און וועלכע זענען אויך שטארק נויטיג פאר אונז אין אונזער ווייטערדיגער ענטוויקלונג. דער העווין „א געזונטער גייסט און א געזונטען קערפער" — מוז פעראייניגט ווערען אין דעם יוד! פאראלעל צו דער גייסטיגער ענטוויקלונג מוז פארקומען דער פיזישער רענעסאנס. ס'מוז קומען דער נויטיגער איבערבוי פון יודישען לעבען, א נייע סטרוקטור באזירט אויף נייע יסודות און אדורכגעדרונגען מיט נייע פראבלעמען. אונזער פאראלעל מוז זיין „ארויס פון געטא און דערקענען די ברייטע וועלט"! דער יוד, וואס ס'איז במשך א סך דורות געווען אפגעריסען פון דער נאטור מוז זיך צו איהר דערנעהנטערען און זי דערקענען. דא הייבט זיך אן די טוריסטיק, וואס מוז זיין א באוועגונג וואס האט דעם ציל קודם כל צו זאמלען, צו דערקענען דאס לאנד, וואו מיר וואוינען, זעהען זיין ברייטקייט און שיינקייט — וואנדערען פון שטאט צו שטאט און פון איין געגענד אין דער צווייטער, זיין אין די בערג און זיין ביי דעם ים, און א ספעציעלען חן בעקומט טאקע די טוריסטיק דערמאלט, ווען מען וואנדערט מיט דעם שטעקען אין האנד און רוקזאק אויף די פלייצעס! עס שאפט זיך דעמאלס באמת א יום-טוב'דיגע שטימונג, ס'דערוועקט זיך לעבענס-לוסט און פרייד, וואס גיט צו מוט אין דעם שווערען קיום-קאמף, וועלכען עס קומט אויס צו פיהרען אין די היינטיגע שרעקליכע באדינגונגען. ס'איבערצייגט, אז צוליב דער שיינקייט פון ארומיגער נאטור לוינט זיך צו פיהרען אט דעם קאמף. דאס איז נישט ראמאנטיק, הימעלשטייגענדע פאעזיע, נאר אמתע ווירקליכקייט. די טוריסטיק פערבינדט אונז ארגאניש מיט דעם לאנד, וואו מיר לעבען. זי דערמעגליכט אונז צו דערקענען אונזערע מיטבירגער. שאפט דעם נויטיגען קאנטאקט, וועקט ביי אונז די שטימונג פון גלייכבערעכטיגונג, עלימינירענדיג דאס געפיהל פון פרעמדקייט, און אויב די טוריסטיק בעגרעניצט זיך נישט בלויז צו איין לאנד גיט זי אונז יודען די מעגליכקייט זיך צו בעקענען מיט דעם יודישען לעבען אומעטום, ווי עס געפינט זיך א יודישער ישוב. דעריבער איז געוואונשען, אז די טוריסטיק זאל אויך ביי אונז יודען ווערען א פאלקס-באוועגונג, וואס זאל ארומנעהמען אלע ברייטערע שיכטען פון אונזער געזעלשאפט. די בעריישונג פון טוריסטיק ווערט געשטארקט דערמיט, וואס זי איז ענג פערבינדען מיט לאנדקענטניש. אבער לאנדקענטניש איז א אלגעמיינער בעגריף, וואס נעהמט ארום א רייהע שמאלערע. צווישען קומט פאלקס-קענטניש, וואס איז א אונבאוויסשעפליכער קוואל פאר א סך קינסטלער און זייער שאפען. לאנדקענטניש — הייסט דערקענען קודם-כל דאס לאנד, ווי מיר וואוינען, זיינע נאטורעלע און היסטארישע אייגענשאפטען. דאס איז דער באזיס, דער איבערבוי שאפט דאס דערקענען דאס פאלק מיט זיין רייכער טראדיציע, זיין נשמה, זיין פסיכאלאגיע זיינע בייגונגען, מנהגים, פארשטעלונגען — דעם פאלקלאר. דאס איז ביי אונז יודען געווען א פערוואלאזט פעלד. אונזער רייכע קולטור און ספעציעל די גייסטיגע גיט אונז פיל מאטעריאל פאר דעם געביט. דאס זענען אין אלגעמיין גענומען, די ריכט-ליניען פון טוריסטיק און לאנדקענטניש.

די לאנדקענטניש באוועגונג גייט אין דער לעצטער צייט באַ'נג ארויף, אויך מיר יודען האבען געשאפען אזא געזעלשאפט. ס'וואקסט די פעראינטערעסירונג פאר אונז, זי איז פאפולער צווישען אלע שיכטען, ווייל דאס איז א דעמאקראטישע געזעלשאפט, דאס בעווייזט אז זי איז נויטיג און האט ביי אונז יודען א וויכטיגע אויפגאבע, דאס איז נאך א יונגע געז., וועלכע האט אבער שוין א סך אויפגעטון. א יודישע געז. סיי אין פארם און סיי אין איבהאלט! פאלקסטימליך און אדורכגעדרונגען מיט א אויסגעשפראכען יודישען גייסט, די יודישע לאנדקענטניש-געז. (י. ל. ג.) איז טעטיג אויף דעם געביט פון טוריסטיק און לאנדקענטניש. זי האט געמוזט ענטשטיין צוליב די ספעציפישע אויפגאבען פון דער יודישער פאלקס-קענטניש. די געז. האט ארגאניזירט א סך אפטיילונגען און פערברייטערט איהר טעטיגקייט, איהר ענטוויקלונג האט געצווינגען די מאכט-ארגאנען צו רעכענען זיך מיט איהר. דאס איז א שטארקע ארגאניזאציע מיט א רעפרעזענטאנץ כלפי-חוץ, וועלכע געפינט זיך אין די הענד פון דער הויפט-פערוואלטונג, אין וועמענס שפיץ עס שטייט דער בעקאנטער געזעלשאפטליכער טוער ד"ר וואלמאן. די געז. פיהרט א קולטורעלע און וויסענשאפטליכע ארבייט אויף דעם געביט פון עטנאגראפיע (פאלקלאר) און שטייט אין א שטענדיגען קאנטאקט מיט דעם יוד. וויסענ. אינסט. (י. וו. א.) אין ווילנע. אויך די אפטיילונג פון דער געז. ביי אונז אין שטאט איז א סימפאטישע און נוצליכע אינסטיטוציע, וואס פערדינט אנערקענונג מצד דער יודישער בעפעלקערונג.

ש. שאלזאן.

טוריסטישע ידיעות

אויף דער לעצטער טוריסטישער פערשטענדיגונגס-קאנפערענץ, וועלכער איז נישט לאנג פארגעקומען אין קראקע זענען אנגענומען געווארען זעהר וויכטיגע טוריסטישע אנגעלעגענהייטען, צווישען וועלכע ס'איז אויך בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען

איבערוקען די ווינטערדיגע שול-וואקאציעס פון יאנואר אויף פעברואר

און דאס צוליב פאלגענדע מאטיוועו:

ווי בעוואוסט זענען די ווינטער-פעריען אין די שולען ביי אונז אין פוילען ערשט איינגעפיהרט געווארען מיט א יאהר צוריק, דעריבער איז ער טערמין פון די פעריען בעשטימט געווארען פון סוף דעצעמבער ביז אנהויב יאנואר.

די פערשטענדיגונגס-קאנפערענץ האט איינגעזעפינען, אז דער דערמאהנטער טערמין איז זייער נישט קיין גינסטיגער:

ערשטענס זענען די אטמאספערישע באדינגונגען אין יענער צייט נישט קיין ענטשפרעכענדע פאר דער שול-יוגענד, וועלכע וויל זייער פרייע צייט פערברענגען מיט קערפערליכע איבונגען, ביי די מעגליכסטע בעסטע אטמאספערישע באדינגונגען, וועלכע זענען אבער נישט פערהאן צו יענער צייט, צוליב דער קורצקייט פון די טעג און דאס נישט זיכערקייט פון וועטער.

צווייטענס: צוליב ריין ווירטשאפטליכע טעמים, אין די חנאות-צייט, ווען די פרעקווענץ פון בעזוכער אין איז די געבירגיגע געגענד א שטארקע, האט די שול-יוגענד נישט קיין ארט וואו געהעריג צו פערברענגען איהר אפרוה-צייט, בעת, ווען למשל די פעריען זאלען איבערגערוקט ווערען אויף פעברואר ווען די טוריסטישע פרעקווענץ איז א שוואכערע — וואלט די פעולה געווען א דאפעלטע און די יוגענד וואלט געהאט בעקוועם, זיכערע שנייוועטער, און די שול-יוגענד וואלט געקענט זיך בעקוועמער איינארדנען.

ארויסגעהענדיג פון די דערמאהנטע הנחות, האט די טוריסטישע פערשטענדיגונגס קאנפערענץ זיך געווענדעט מיט א עפענטליכען מאטיווירטען מעמאריאל צום בילדונגס-מיניסטער און ס'איז צו האפען, אז דער זעהר וויכטיגער פאסטולאט, וועלכער איז אויך אונטערשטיצט געווארען סיי דורך טוריסטישע, מעדיצינישע און ווירטשאפטליכע ספערען — וועט געפינען א געהעריגע פערשטענדניש אין די מאסגעבענדע אינסטאנצען.

אויף דער זעלבער קאנפערענץ איז אויך בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען מיט א בקשה צום באהן-מיניסטעריום,

וועגען לאזען אין גאנג אין דער צייט פון ווינטער-סעזאן ספעציעלע „רייד-צוגען".

ענליכע צו די פאריאהריגע, וועלכע וואלטען געהאט נישט בלויז די מעלה פון פראפאגאנדע — נאר וואלטען אויך געווען א מיטעל פאר געהעריגע באדינגונגען די אויסלענדישע טוריסטען.

צום סוף איז אויף דער בעראטונג נאך ארומגערעדט געווארען די פראגע וועגען

אינדיווידועלע הנחות פאר טוריסטען.

נישט צוויי-זייטיג איז אונטערגעשטראכען געווארען, אז די ביז איצטיגע הנחות זענען צו קליינע און אויב די טוריסטיק אין פוילען זאל זיך פערגרעסערען — דאן מוזען די אינדיווידועלע הנחות פערגרעסערט ווערען.

ס'איז צו האפען, אז די אלע פאסטולאטען וועלען דורך די מאסגעבענדע אינסטאנצען פאזיטיוו ערלעדיגט ווערען.

קאמוניקאט

פון דער יודישער געזעלשאפט פאר לאנדהענטשאפט אין לאדז

שבת, דעם 28. ה. ח. 7 א זייגער אוונט אין ערשטען טערמין און 8 אוונט צום צווייטען טערמין וועט פארקומען אין אייגענעם לאקאל פון דער געזעלשאפט אן'אויסערגעוועהנליכע אלגעמיינע פערזאמלונג אויף וועלכע די מיטגלידער ווערען געבעטען צו קומען.

וואהל בערעכטיגט זענען אלע מיטגלידער, וועלכע האבען רעגולירט זייער חודשליכען אפצאהל ביז'ן 31. יולי ה. י. ווי אויך מיטגלידער, אנגענומענע פון יולי ביז דעם 1. אקטאבער, וועלכע האבען בעצאהלט לכל הפחות דריי חודשליכע בייטראגען.

זונטאג דעם 29-טען ה. ח. קומט פאר אן אויספלוג אין די פאבריקען פון דער אקציען געזעלשאפט „ב. אייטינגאן און שותפים" אויף ראדוואנסקא.

זונטאג 5 א זייגער אוונט וועט אין אייגענעם לאקאל פארקומען א העברעאישער טיי-אוונט, פערבונדען מיט אן ארטיסטישען פראגראם. איינגאנג נאר פאר מיטגלידער.

עס ווערען שוין אנגענומען איינשרייבונגען אויף הנחה טראמוויי-בילעטען, כדי אויסצומיידען א פערשפעטיגונג איז ראטזאם, אז די איינצאלונגען אויף בילעטען זאלען געמאכט ווערען וואס פריהער.

עס ווערען אויך אנגענומען איינשרייבונגען אויף די שפראך-קורסען פון יודיש און עספערראנטא.

דער סעקרעטאריאט איז טעטיג יעדען טאג, אויסער שבת פון 6—10 אוונט. טעלעפאן 127.35

מאגדא לופעסקו

דאס יודישע ווייבעל, וואס האט געגעבען רומעניען א קעניג

פון הערש קרעטשמאר

— 3. —

ווען קאראל האט זיך געטראפען מיט מאגדאן אין איטאליען, האט ער איינגאנצען פערגעסען פון אויסמאהרען, מאגדא האט איהם בעצויבערט דאס ווייטע לאנד אין זייער נישט-געשטערטע נאָהענטקייט האבען אויפגעוועקט נייע וועלטען צווישען זיי.

ערשט דארט האט קאראל איינגעזעהען וואס פארא מערקווירדיגע פרוי מאגדא איז, זי איז איהם געפעלען נישט בלויז אלס פרוי, נאר אויך אלס מענש. אין יודישען ווייבעל האט דער פרינץ צום ערשטען מאל געפינען א מענשען וואס פערשטייט איהם, און דאס איז פאר קאראלן געווען זעהר וויכטיג. אין דעם קעניגליכען הויף האט איהם קיינער נישט פערשטאנען, דארט זענען אלע געווען קעגען איהם. אפילו זיינע אייגענע עלטערען.

מאגדא האט אבער געוואוסט, אז קאראל איז נישט גענוג שטארק צו בעזיגען זיינע שונאים. עס פעהלט איהם מוט, עס פעהלט איהם כאראקטער. אבער אין דעם דאס גענוג אורזאך פארוואס זיינע שונאים זאלען זיגען? מאגדאס ליבע פאר רומעניען און איהר איינגעבוירענער חוש פאר גערעכטיגקייט האבען אזא זיג נישט געקאנט דערלאזען, אויב קאראל איז שוואך דאן מוז מען איהם שטארקען! זי וועט איהם שטארקען!! איהר ליבע, איהר געטריישאפט, איהר פעסטער כאראקטער וועלען איהם שטארקען!

קאראל איז געווען גליקליך, וואס מאגדא פערשטייט איהם, נאך גליקליכער איז ער געווען מיט דעם כוח וואס זי האט אין איהם אריינגעזאגט, ער האט געפיהלט, אז מיט מאגדאן ביי דער זייט, וועט קיין זאך פאר איהם נישט זיין שווער.

אבער די ראיאליסטישע קליקע איז רומעניען איז אויך נישט געשלאפען, זייערע שפיאנען האבען פערפאלגט קאראלן און מאגדאן אויף שריט און טריט, זייער יעדער ריהר איז באלד בעריכטעט געווארען קיין בוקארעשט, די טעלעפאנען צווישען איטאליען און רומעניען האבען נישט אויפגעהערט צו קלינגען.

ווען די קעניגין און איהר קליקע האבען זיך דערוואוסט, וואס פארא הייסע ליבע עס האט זיך ענטוויקעלט צווישען קאראלן און דעם יודישען ווייבעל, זענען זיי געווען מלא שמחה, דאס איז פונקט וואס זיי האבען געוואלט.

די רומענישע צייטונגען האבען ווידער געקראגען א בעפעהל און דאס גאנצע לאנד איז פערפליצט געווארען מיט דער נייער סענסאציע. דער פרינץ הולטאיעוועט אין אויסלאנד מיט א יודישער מעטרעסע! ער פערראט זיין ווייב!! ער בערעבעט שאנדע דעם גאנצען רומענישען פאלק.

אבער דאס איז נישט אלץ, וואס קאראלס שונאים האבען געוואלט זיי האבען געוואלט טרייבען דאס שפיל ביז צום סוף, און ביז צום סוף האט געהייסען, אז דער פרינץ זאל שוין קיינמאל מעהר נישט קאנען בעשטייגען דעם טראן.

און דא האט מען אנגעהויבען די אמת'ע טייפעלשע מאנעווערע, דער קעניגליכער הויף האט כלומרשט געגומען פאדערען אז דער פרינץ זאל אויפגעבען זיין יודישע מעטרעסע, עס פאסט נישט, אז א פרינץ זאל זיך ארומוואלגערען אין אויסלאנד מיט א מעטרעסע...

דאס ווארט מעטרעסע האט קאראלן אנגעצונדען, ער האט זיי געענטפערט אז מאגדא איז נישט קיין מעטרעסע זי איז זיין געליבטע.

אין בערערען ענטפער האבען זיך זיינע שונאים גארנישט געוואונשען: דער פרינץ זאגט, אז די יודישע מעטרעסע איז זיין געליבטע! נישט נאר אין ער אן'אויסוואורף, א הולטייר, נאר א פעררעטער פון דעם טראן!

און ווייטער האבען די טעלעפאנען צווישען רומעניען און איטאליען זיך צעקלונגען:

דער פרינץ זאל באלד אהיימקומען!

מאגדא האט זיך געגומען צו קאראלן, ער מוז אהיימפאהרען, און איינשטעלען די רכילות, זי האט פערשטאנען די מאנעווערע פון דער קליקע. אבער זי האט געוואוסט אז ווען קאראל וועט זיין אין לאנד וועט מען נישט לאזען צו וואַרפען אזוי פיל שמוץ אויף זיי.

קאראל האט געענטפערט, אז ער קעהרט זיך נישט אום.

די קליקע האט אבער נישט נאכגעלאזען. דאס וואס ער וויל נישט אהיימקומען איז טאקע זעהר פיין, עס שטימט אויסגעצייכענט מיט זייער פלאן. אבער מען דארף דעם פלאן נאך בעסער בעווארענען.

האט מען כלומרשט אנגעהויבען צו סטראשען. דעם פרינץ, אז אויב ער שייד'ט זיך נישט מיט זיין מעטרעסע, אויב ער קעהרט זיך באלד נישט אום אהיים, דאן פערלירט ער זיין רעכט אויף דעם טראן!

מאגדא איז געווארען זעהר אומרוהיג. זי האט זיך געבעטען ביי קאראלן, אז ר'זאל אהיימפאהרען און נישט שטעלען אין קאן זיין צוקונפט, אבער דאסמאל האט קאראל איבערראשט מאגדאן. דערזעלבער קאראל וואס איז אלעמאל געווען אזוי שוואך און כאראקטערלאז, האט דאס מאל א וויכטיגע צייגט א געוואגטקייט, וואס האט די גאנצע וועלט איבערראשט.

ער האט געענטפערט זיינע שונאים, אז קיין זאך אינטערעסירט איהם נישט, אויסער מאגדא! און אויב א טראן קאן איהם שטיין אין וועג צו זיין ליבע, דאן איז ער מוחל דעם טראן!

די ראיאליסטישע קליקע איז געווען אויסער זיך פון פרייד, קאראלס אנהענגער האבען געקריצט מיט די ציין. מאגדאס מאן, דער אפיציר האט געסטראשעט מיט מארד, איהרע עלטערען זענען געווען אין גרעסטער פערצווייפלונג, די רומענישע יודען האבען געציטערט פון שרעק. דאס גאנצע פאלק האט געגאסט.

און העכער טויזענט מייל ווייטער, אין א רייכען פאריזער האטעל, האבען קאראל און מאגדא געפייערט דעם זיג פון זייער גרויסער ליבע.

מיליאנען פרויען האבען מאגדאן מקנא געווען, אזא גליק! א פרינץ זאל זיך אזוי פערליבען אין א יודיש ווייבעל! זי איז געווים די גליקליכסטע פרוי אין דער וועלט.

אבער איהר ליבע צו פרינץ קאראל איז אפשר געווען דער גרעסטער קרבן וואס א פרוי קאן ברענגען, פרויען קאנען דאס אמבעסטען פערשטיין. ווארום אונטער געוועהנליכע אומשטענדען האט מאגדא געקאנט זיין א געזעצליכע פרוי און א גליקליכע מוטער. יעדער מאן וואלט זיך געשעצט גליקליך מיט אזא פרוי, אבער דאס וואס איהר געליבטער איז גראד געווען א פרינץ, האט זי געמאכט פאר א מעטרעסע אין די אויגען פון דער וועלט, ביידע ציינגער האבען נישט געושאלעוועט קיין רכילות. א ים מיט רכילות און פערדאמונג.

מאגדא איז געווען א שטארקע פרוי, און זי האט דאס אלץ געקאנט אריבערטראגען. אבער דער אמת איז פארט אז זי האט איהר לעבען אוועקגעשטעלט אויף א וואולקאן, אט איז דער וואולקאן שטיל און רוהיג. און אט קאן ער אנהויבען צו שפייען מיט פייערדיגער לאווא.

מאגדא האט דאס אלץ געוואוסט, אבער איהר ליבע צו קאראלן האט עס א הארעלע נישט געמינערט. פאר אזעלכע פרויען ווי מאגדא איז קיין פרייז נישט צו טייער פאר ליבע.

און אט האט מאגדא געמאכט איהר לעצטען געוואגטען שריט, זי האט אפגעזאגט איהר מאן, דעם אפיציר, און זיך איבערגעגעבען אין די הענט פון דעם שיקזאל. (ווייטער — מארגען).

מונדירלעך פאר פאלקס-שול-קינדער

(2) מיר שטעלען מעג צוריק אין אויפ'ן אדרעס פון לאדזער שול-אינספעקטאראט אנגעקומען א מעלדונג פון בילדונגס-מיניסטעריום וועגן די מונדירען פאר די פאלקס-שולען.

די רעפארם פון דער מונדירונג אין די פאלקס-שולען וועט אדורכגעפירט ווערען אין משך פון צוויי יאהר, בכדי נישט צו בעלעסטיגען די עלטערען פון די תלמודים.

דאס טראגען מונדירען וועט זיין פליכטיג אין אנהויב שול-יאהר 1934|5, און מונדיר-פאלטענס — אין 2 יאהר נאך דעם טערמין.

מעשה בג' אחים...

(2) אין קאליש זענען ארעסטירט געווארען די 3 ברידער סטעפאן, וולאדיסלאוו און פראנטישעק וויפיכא, וועלכע האבען זיך א לאנגע צייט פארנומען מיט'ן אויסבראכען פאלשע 10-נער און 5-ער זלאטעס.

איצט געפינען זיי זיך אין רשות פון דער געריכטס-מאכט.

פון „מכבי"

די גימנאסטישע סעקציע ביים יודישען ספארט-פעראיין „מכבי" האט געגרינדעט גימנאס-טישע קאמפלעקטען פאר פרויען און מעדלעך אונ-טער לייטונג פון פאך-אינסטרוקטארען.

אינפארמאציעס ערטיילט און ס'נעהמט אן איינשרייבונגען דער סעקרעטאריאט פון „מכבי", קאסטשושקי 21.

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, ד. 26 אקטאבער 1933

7.00 צייט-סיגנאל. 7.05 גימנאסטיק. 7.20 גראמאפאן. 7 35 ידיעות. 7.40 גראמאפאן. 7,52 הויז-ווירטשאפט. 11.30 פרעסע-איבערזיכט. 11.40 עקספארט. 11.45 קאמוניקאט, ידיעות. 11.57 צייט-סיגנאל. 12.05 פוילישע מוזיק. 12.30 ידיעות. 12 35 שול-פריהמארגען. 2.00 ידיעות. 3.30 קאמוניקאט. 3.40 מוזיק. 4.40 רעפעראט פאר פרויען. 4.55 מוזיקאלישע שפאונגען פון 17-טען ביז'ן 20-טען יאהרהונדערט. 5.50 רעפערטואר פון די טעאטערן, קאמוניקאט פון לאדז. 6.00 רעפעראט. 6.20 אוידיציע. 7.05 פערשידענעס. 7.25 אקטועלער רעפעראט. 7.45 ידיעות. 8.00 קאנצערט. 10.00 ספארט. 10.10 טאנץ-מוזיק 11 00 קאמוניקאטען. 11.05 טאנץ-מוזיק.

* * *

פון אויסלאנד

7.30 פראג — אפערע. 8.40 קאפענהאגען — סימפ. קאנצערט. 9.00 דאווענטרי — אפערעטקע. 9.00 לאנדאן — קאמעראל-קאנצערט. 10.15 אסלא — פארשפיאן-רעטשיטאל.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — — —	80.00
3 פראצענטיגע בוראוולאנע —	38.50
4 „ דאלארובקא —	48.50
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)	51.00
8 „ ווארשאווער פאנד-בריף	44.25
8 „ לאדזער . .	40.75
ענגלישער פונט — — —	28.33
דאלאר — אפיצ. 5.95, נישט אפיצ. —	5.92
גאלד-דאלאר — — — —	9.02
גאלד-רובל — — — —	4.74
דייטשער מארק — — —	2.10

20 מוזיקאלישע לידער

ווערן געזונגען אין דער שלאגער-אפערעטע דער

„ראדיא = זינגער" אין „פילהארמאניע".

מעלדונג

א ביליגער אויספלוג קיין ווארשא.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם צוזאמענפליה פון „ברית החייל" אין ווארשא, וואס קומט פאר זונטאג, דעם 29. אקטאבער 1933 מיט'ן אנטייל פון זאב זשאבאטינסקי, קענען אלע רעוויזיאניסטען בעקומען הנחה-בילעטען קיין ווארשא צו זעהר ביליגע פרייזען. 8806

אינפארמאציעס און בילעטען צו בעקומען אין לאקאל פון „ברית החייל" ציגעל-גאס 21.

טעלעגראמען

אוניפארמען פון „ברית טרומפעלדאר" פערבאטען פון דער טשעכאסלאוואקישער רעגירונג

פראג, 25 (יט"א טעלעגראפיש).

די רעגירונג האט פערבאטען צו טראגען די אוניפארמען פון „ברית טרומפעלדאר". דער פערבאט וועט זיין חל אויף גאנץ טשעכאסלאוואקיי. געגען איינציגע מיטגלידער פון „ברית טרומפעלדאר" איז פאר דעם חטא פעדפיהרט געווארען א פראצעס. די מאטיווען זענען נישט בעוואוסט.

וויזיט פון א טשעכישער לופט-עסקאדרע אין ווארשא

פראג, 25 (ספ. טעל.)

דעם 30. ד. ח. פליהט ארויס קיין ווארשא, דער שעף פון טשעכישען מיליטערישען לופט-וועזען, גענעראל פייפער. דער ציל פון גענעראל פייפערס רייזע איז אפצוגעבען א וויזיט דער פוילישער לופט-מאכט און אנקניפען הארציגע בע-ציהונגען צווישען לופט-וועזען פון ביידע פעל-קער. צוזאמען מיט גענעראל פייפער קומען צו פליהען העכערע פליה-אפיציהרען פון טשעכיען.

ווערקשטעל פון שירמס און שפאציר-שטעקענס

ס. פייגענבוים

לאדז, נארוטאוויטשא 19

עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקענס צו קאנקורענץ-פרייזען. נעהמט אן אלערליי רעפאראטורען פון שירמס און שטעקענס.

שלאסעריי-ארבייטען, ווי אויף ווייאקענישע שחיטסונגען, מעטאל-בעארבעטונגען, מא-שינען-טיילען סיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13

אלע פאליסען = לעבענס = פערזיכערונגען

פון יאהר 1923 ביז 1932

וואס זענען געמאכט געווארען אין פער-שידענע וואלוטעס, געצאהלט א געוויסע צייט און שפעטער אויפגעהערט צו צאהלען, קאן מען פאר זיי געלד בעקומען און בייערוויערען די פאליסען, זענען די איינ-געצאהלטע געלדער נישט פערלוירען.

ווענדען זיך טעגליך פון 5 ביז 8 נאכמ. אין די בעוואוסטע ביורא

B.MANN, Piotrkowska 10 m. 14

זיכערע הילה און א רפואה!

אהן אפעראציע, אהן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פער-גיסונג פאר קראנקע אויף ברוכען, פאר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאליבערס אין נות, פאר הויקערס און פיס.

פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרוים און א מענשען-קאפ, און עס פאלט אריין אין דעם כיס איז דער קראנקער אין א גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראכדיג און שטערבליך. ספעציעלע נומענע הייל-באנדאזשען בעוואונען זיכער דעם שווערסטען ברוך, אויך פאר הויקערס, לייטונגען ספעציעלע הייל-גארסעטן און אפאראטען פאר פערקרימטע פיס און פלאטפיס, ווי אויך קינסטליכע נומענע פיס.

עמפפאנגס טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אבענד.

איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט

Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. ד"ר י. מארישלער. פראפ. דר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דאנק איך הערצליך דעם בעריהמטען ספעציאליסט-ארטאפעד ה' דיר. י. ראפאפארט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, פראנט, פארטער, וועלכער האט לויט זיין מעטאדע מיט גרויס ערפאלג אויסגעהיילט מיין טובערקולאזע טאכטער און מיט זיין אויסגעצייכענטען ארטאפעדישען גארסעט פערהיט פון א הויקער, וואס האט מיין טאכטער געדראהט.

(—) **Janina Jezierowa,**
żona przodównika p.p.

Dr. med.

LEON FUCHS

אינערליכע קראנקהייטען

האט זיך איבערגעצויגען

אויף וואלטשאנסקא 65

(רוג אנדזשעיא) טעל. 172-44

כירורגישער קאבינעט

— פון —

Dr. med. **A. FOKSZAŃSKI**

Piotrkowska 101, tel. 210-76.

נעמט אן פון 1—2 און פון 5—7 אבענד. אפעראציעס, אפאטרונקעס, קוטור, דיעטערמיע א. ז. וו. לעמשניצע-פרייזען.

קריינע אנאנסען

1 זלאטי אנאנאס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

א ניי-מאשין אויף ווייסע וועש אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען. פילסוד-סקיעגא 51/32, ביי ניסקע. 5009

Znaleziony został kwit z Lombardu, Zachodnia 31 na Zł. 80.– Do odebrania w administr. niniejszego pisma za opłatą wydrukowanego ogłoszenia.

Zaginiony został kwit z Elektrowni Łódzkiej za Nr. 73540 na imię M. Szpiro, Piękna 41. 1089

Zaginął kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na imię Menasze Miller, Pomorska 4. 5797

ראקאלען

צו פערמיטען 2 שטיבען מיט קיך וואלבארסקא 22. צו ערפאהרען ביי יצחק לענטשיצקי, אלטער מארק 7, אין שוסטער-צוגאנגען-געשעפט. 5792

א צימער צו ארבייטען סוויטערס, זאקען, הענטשקעס אדער צו נייהען אויף מאשינען איז אפצוגעבען. צעגעלניאנע 7 רעכטע אפיצינע, ערשטער שטאק. 5804

Okazja Fryzjerzy ! Sprzedam zakład fryzjerski, który daje dobry zysk. Oferty do adm. sub. „B"

פרייזע פאסטענס

ס'ווערט געזוכט א גוטע רעפעזירקע צו סוויטערס און זאל קענען אויספער-טיגען אויך. צו מעלדען זיך פיעטריק. 10, ביי האניג. 5798

קוואליפיצירטער הערען = שניידער-ארבייטער אויף האנד-נייהערס קענען זיך זאפארט מעלדען פיעטריקאווער 64 וו. 45.

עס ווערט געזוכט איין סוויטער-ארבייטער אויף א האנד ב. ד. ביי אייבעשיק, פאמארסקא 25. 5803

א קוואליפיצירטער שטריקער ווערט געזוכט פאמארסקא 25, וו. 82. 5807

ערשטקלאסיגע דאמען-שניידער-געזעלען ווערען געזוכט. צו ערפאהרען אין אדמ.

פערשידענעס

דאנערשטאג, דעם 19/10 ד.י. האט מען מיר גע'גנב'עט א נייע ספר תורה, 20 צאל די ברייט, אויסגעקריצט זענען די נעמען אויף די עץ החיים'ס און אויף דעם מענטעלע יצחק און רחל גאלדשטיין. מ'ן בעט נישט צו קויפען און ווער עס ווייסט, זאל מען געבען צו וויסען אין גלאוונע, אין מארק 11, צו גאלדשטיין.

אנ'אינטעליגענטער שרכן קען זיך מעלדען אל. 1 מאי 4/20. 1 808

ר עכער אויף דער מאשין

ווערען אנגענומען אויסצונייען ביי ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

Dr. med.

Ignacy Grynberg

ספעציאל-ארצט פאר אינערליכע קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

צעגעלניאנא 17, טעל. 174-15

Dr. med.

E.Reicher

ספעצ. פאר מענער-שוועכע, און סעקסועלע בעראטונג

פאלודניאווא 28, טעל. 201-93

נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 5—8. זונטאג און פייערטאג פון 9—1.

Dr.

S. Kantor

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

וואוינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129-45

נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.

כירורגישער קאבינעט

Dra med.

M. Kantor

איז געווארען איבערגעטראגען אויף זשעלאזנא 5

טעל. 112-22

נעהמט אן פון 1—3 און פון 6—8 אוו. לעמשניצע-פרייזען.

Dr. med. **Niewiażski**

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 9 - 1 פארמיטאג. בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

כירורגישער קאבינעט

Dr. med.

J. Szreiber

געפינט זיך יעצט אויף

Narutowicza 9 tel. 122-95

אפעראציעס, אפאטרונקעס, היילט ושילאקעס א.ע.ח, נעמט אן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8.30 אוו. לעמשניצע-פרייזען.

קלעפסידרעס

צו זעהר ביליגע פרייזען

נעהמט אן די דרוקעריי פון

„נייעם פאלקסבלאט"

די קלעפסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאנדערגעקלעבט איבער שטאט.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט-3 . פרייטאג און ערב-יו"ט-24 גר. אין דער זייט שפאלטען

אין טעקסט-40 . . . . . 60— 4

נאכ'ן טעקסט-12 . . . . . 18— . . . . .

פיר דער שטאט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען-20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז . . . א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש ; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טעקסט פון די אנאנסען איז די פערלאג נישט פעראנט-ווארטליך. די אדמינ. איז אפען ביטאג און ביינאכט

Z wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman